

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2008-2009

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 42 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.auth.gr/theo>

Εικόνα εξωφύλλου: Ο άγιος Λέων. Λεπτομέρεια από τη ζώνη των μαρτύρων,
τέλος 4^{ου}-5^{ου} αι. Θεσσαλονίκη. Άγιος Γεώργιος-Ροτόντα

Επιμέλεια εξωφύλλου: Γλυκερία Χατζούλη, Λέκτορας

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών: Γλυκερία Χατζούλη, Λέκτορας
Διονύσιος Βαλαής, Λέκτορας

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Προτανεία

Πρότανης: *Αναστάσιος Μάνθος*
Αντιπρυτάνεις: *Αθανασία Τσατσάκου*
Σταύρος Πανάς
Ανδρέας Γιαννακουδάκης

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρότανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η *Γενική Συνέλευση του Τμήματος*. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι των φοιτητών, ίσοι με το 50% των μελών του Δ.Ε.Π., και των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό 15% του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του Ε.Ε.ΔΙ.Π., του Ε.Τ.Ε.Π. και των μη διδασκόντων βοηθών, επιστημονικών συνεργατών και επιμελητών σε ποσοστό ίσο προς το 5% των μελών Δ.Ε.Π.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαράζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

Το *Διοικητικό Συμβούλιο*. Αυτό αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους συμμετέχει, ανάλογα με το συζητούμενο θέμα, ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.ΔΙ.Π. ή του Ε.Τ.Ε.Π.

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π..

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής.

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: *Ιωάννης Κογκούλης*.

Η **Κοσμητεία** απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, καθηγητή *Ιωάννη Κογκούλη*
- β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
 - Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή *Πέτρο Βασιλειάδη*
 - Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: καθηγητή *Χρήστο Οικονόμου*
- γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.

Γραμματέας: Μαρία Τριανταφυλλίδου-Οικονόμου

Υπάλληλος Γραμματείας: Όλγα Κουκουσιούρα

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Δαμιανός Δοΐκος, Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάος, Βασίλειος Ψευτογκάς, Πρόδρομος Ακανθόπουλος, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Βασίλειος Γιούλτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης, Ιωάννης Γαλάνης, Χρ. Βασιλόπουλος.

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος Πέτρος Βασιλειάδης
Αναπληρωτής Πρόεδρος Ανέστης Κεσελόπουλος

Β. Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος

Πρόεδρος Π. Βασιλειάδης
Αν. Πρόεδρος Αν. Κεσελόπουλος
Διευθυντής Τομέα Α΄ Μ. Κωνσταντίνου
Διευθυντής Τομέα Β΄ Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου Ανδρέας Νανάκης
Διευθυντής Τομέα Γ΄ Χρ. Σταμούλης
Διευθυντής Τομέα Δ΄ Δ. Κούκουρα
Διευθυντής Τομέα Ε΄ Ιω. Πέτρου
Εκπρόσωπος Ε.Ε.ΔΙ.Π. Αντ. Κυριατζή
Εκπρόσωποι Ε.Τ.Ε.Π. Αργυρώ Ζαννετή, Αικ. Μπραγιώτου
Εκπρόσωποι φοιτητών
Εκπρόσωπος μεταπτ. φοιτητών

Γ. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτιρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές την ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματέας του Τμήματος προϊστάται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ε. Παυλίδου-Βαρνάβα.

Υπάλληλοι: Ε. Καπράλου-Δήμου, Α. Τοπσιδης, Γ. Φωτακίδου-Μπεναβίδου.

Υ. Ε.: Γ. Τζήκα

Δ. Μέλη Τακτικής Συνέλευσης Πανεπιστημιακού Έτους 2008-2009

Πρόεδρος: Π. Βασιλειάδης (Καθηγητής).

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Αν. Κεσελόπουλος (Καθηγητής).

Καθηγητές: Δ. Καϊμάκης, π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Ι. Κογκούλης, Μ. Κωνσταντίνου, Γ. Μαρτζέλος, Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Ι. Πέτρου, Λ. Σιάσος, Δ. Τσελεγγίδης.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Δ. Κούκουρα, Ι. Μούρτζιος, Π. Παχής, Π. Σκαλτοής, Χρυσ. Σταμούλης.

Επίκουροι Καθηγητές: Ε. Αμοιρίδου, Χρ. Αραμπατζής Φ. Ιωαννίδης, Μ. Καζαμία-Τσέρνου, Αν. Κόλτσιου-Νικήτα, Ν. Μαγγιώρος, Ν. Μυρίδης, Ν. Παπαγεωργίου, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Λέκτορες: Χ. Ατματζίδης, Δ. Βαλαής, Ηλ. Ευαγγέλου, Α. Ζιάκα, Ι. Κουρεμπελής, Ν. Κρουσουλούδης, Β. Μητροπούλου-Μούρκα, Ε. Οικονόμου, Ι. Παπαδογιαννάκης*, Χρ. Τσιρώνης*, Στ. Τσομπανίδης, Π. Υφαντής, Γ. Χατζούλη.

Βοηθοί: Ι. Γρηγορόπουλος, Γ. Ζαχαρόπουλος.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Αντ. Κυριατζή.

Ε.Τ.Ε.Π.: Α. Ζαννεττή, Α. Μπρανιώτου.

Εκπρόσωποι των φοιτητών (19).

Ε. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Απ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκευολογίας και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.λπ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδας, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ομιλητικής, της Λειτουργικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

* Από την ημέρα δημοσίευσης ΦΕΚ.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

ΣΤ. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Πέτρος Βασιλειάδης, Δημήτριος Καϊμάκης, Μιλτιάδης Κωνσταντίνου.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Παναγιώτης Παχής, Ιωάννης Μούρτζιος.

Επίκουροι Καθηγητές: Άννα Κόλτσιου - Νικήτα, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Λέκτορες: Χαράλαμπος Ατματζίδης, Αγγελική Ζιάκα.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Ευάγγελος Αναστασίου

Ε.Τ.Ε.Π.: Νικόλαος Ρόσιος.

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητής: Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου.

Επίκουροι Καθηγητές: Ευαγγελία Αμοιρίδου, Χρήστος Αραμπατζής, Φώτιος Ιωαννίδης. Μαρία Καζαμία-Τσέρνου.

Λέκτορες: Διονύσιος Βαλαής, Ηλίας Ευαγγέλου, Νικόλαος Κρουσουλούδης, Ελένη Οικονόμου, Ιωάννης Παπαδογιαννάκης, Παναγιώτης Υφαντής, Γλυκερία Χατζούλη.

Βοηθοί: Ιωάννης Γρηγορόπουλος (δ. Θ.), Γεώργιος Ζαχαρόπουλος (δ. Θ.).

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Αντωνία Κυριατζή (δ. Θ.).

Ε.Τ.Ε.Π.: Μαρίνα Ασλάνογλου-Βασιλειάδη, Ελισάβετ Καπλάνη, Δήμητρα Μπαζιωτοπούλου-Μαρτζέλου (πτ. Θ.), Αικατερίνη Μπρανιώτου.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Γεώργιος Μαρτζέλος, Λάμπρος Σιάσος, Δημήτριος Τσελεγγίδης.

Αν. Καθηγητής: Χρυσόστομος Σταμούλης.

Λέκτορες: Ιωάννης Κουρεμπελής, Στυλιανός Τσομπανίδης.

Βοηθός: Δέσποινα Κοντοστεργίου (δ. Θ.).

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Παρασκευή Ροκά.

Ε.Τ.Ε.Π.: Αργυρώ Ζαννεττή.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητής: Ιωάννης Κογκούλης.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Δήμητρα Κούκουρα, Παναγιώτης Σκαλτοής.

Επίκουρος Καθηγητής: Νικόλαος Μαγγιώρος.

Λέκτορας: Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα.

Ι.Δ.Α.Χ.: Χρυσάνθη Οικονόμου.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητές: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Ανέστης Κεσελόπουλος, Ιωάννης Πέτρου.

Επίκουροι καθηγητές: Νικόλαος Μυρίδης, Νίκη Παπαγεωργίου.

Λέκτορας: Χρήστος Τσιρώνης.

Ε.Τ.Ε.Π.: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανάς, Αικατερίνη Στράτου.

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.ΔΙ.Π.): Σοφία Νικολαΐδου-Χατζηβασιλειάδου (Ιταλικής), Μαρία Μακραντωνάκη (Αγγλικής), Μαρία Πέππα (Γερμανικής).

Z. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Διευθυντής: *Ιωάννης Β. Κογκούλης*, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Τηλέφωνα: 2310 996961, 2310 996965

Δραστηριότητες

- Συμβολή στην κάλυψη ερευνητικών και διδακτικών αναγκών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο του Τμήματος σε θέματα Παιδαγωγικής και Πολιτισμού.
- Συμμετοχή στην επιμόρφωση θεολόγων εκπαιδευτικών Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας σε θέματα Παιδαγωγικής και γνωστικών αντικειμένων.
- Ευαισθητοποίηση σε θέματα διεπιστημονικής (ιστορία, γλώσσα) και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Επιμόρφωση προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και θεολόγων καθηγητών στις Νέες Τεχνολογίες.

- Συμμετοχή και συνεργασία με άλλα Εργαστήρια Τμημάτων του Α.Π.Θ. στα πλαίσια ευρύτερου θεματικού δικτύου με τίτλο: Δίκτυο Ανάπτυξης και Εφαρμογών Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση (ΔΙΕΤΠΕ).
- Οργάνωση Ημερίδων.
- Παρουσίαση παραχθέντος ηλεκτρονικού υλικού από φοιτητές για τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών με υπολογιστές.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982 και τις αποφάσεις των συνεδριών αρ. 216/15.5.97 και 217/5.6.97, καθορίζει: Ο φοιτητής του Τμήματος, για να αποκτήσει πτυχίο Θεολογίας, πρέπει να παρακολουθήσει συνολικά σαράντα τέσσερα (44) υποχρεωτικά μαθήματα και δεκατέσσερα (14) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία κατανέμονται ενδεικτικά σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κάθε ώρα διδασκαλίας ή ασκήσεων μαθήματος αντιστοιχεί σε μία διδακτική μονάδα (δ.μ.). Ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών μονάδων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου είναι εκατόν εβδομήντα έξι (176), δηλαδή 134 δ.μ. υποχρεωτικών μαθημάτων και 42 δ.μ. κατ' επιλογήν υποχρεωτικών. Η ξένη γλώσσα δεν υπολογίζεται σε δ.μ., αλλά είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου και επιλέγεται για τέσσερα (4) εξάμηνα, επί δίωρο εβδομαδιαίως. Το ίδιο ισχύει και για την άσκηση Λειτουργικής.

Ο φοιτητής του Τμήματος έχει τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του, να παρακολουθήσει δύο το πολύ μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Οι εκδρομές-ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.

Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/Β'/5.9.2000· απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1. 231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), καθορίζεται ως εξής:

30.09.2008 - 13.01.2009	χειμερινό εξάμηνο
16.01.2009 - 10.02.2009	εξετάσεις Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου
13.02.2009 - 29.05.2009	εαρινό εξάμηνο
01.06.2009 - 30.06.2009	εξετάσεις Ιουνίου
01.09.2009 - 29.09.2009	εξετάσεις Σεπτεμβρίου

B. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ**A' Εξάμηνο**

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS*</i>
1. Αρχαία Ελληνικά (Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)	3	3	1	5
2. Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου κόσμου (Θρησκευσιολογία) (Π. Παχής - Α. Ζιάκα)	3	3		5
3. Εισαγωγή στη Θεολογία (Δ. Κούκουρα)	2	2		4
4. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα (Μ. Κωνσταντίνου)	4	4		5
5. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη (Π. Βασιλειάδης)	3	3		5
6. Άσκηση Λειτουργικής (Π. Σκαλτσής)			2	
7. Ξένη Γλώσσα		2		
Σύνολο Δ.Μ.	15			

B' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)	3	3		5
2. Βυζαντινή Αρχαιολογία (Μ. Καζαμία - Τσέρνου)	4	3	1	5
3. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το σχίσμα (1054) (Ε. Αμοιρίδου)	3	3		5

* European Community Course Credit Transfer System.

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
4. Ιστορία της Φιλοσοφίας (Λ. Σιάσος)	3	4		5
5. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης)	4	3	1	5
6. Πληροφορική και Θεολογία (Ν. Μυρίδης)	3	3	1	5
7. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	26			

Γ' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Ι. Μούρτζιος)	2	2		4
2. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σή- μερα (Δ. Βαλαΐς)	3	3		5
3. Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών (Ε. Οικονόμου)	3	3		5
4. Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και αγιολογία (Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης - Π. Υφαντής)	4	4		5
5. Γενική Κοινωνιολογία (Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου) (Ν-Ω) (Α-Μ)	3	3		5
6. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	21			

Δ' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Ερμηνεία Ποιητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Δ. Καϊμάκης)	2	2		4
2. Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων (π. Ι. Σκιαδαρέσης)	3	3		5
3. Τα σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα (Π. Παχής - Α. Ζιάκα)	3	3		5
4. Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων (Χρ. Αραμπατζής)	4	4		5
5. Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες (Φ. Ιωαννίδης)	3	2		5
6. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας (Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		4
7. Άσκηση Ομηλικής - Επικοινωνίας (Δ. Κούκουρα)			1	
8. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	23			

Ε' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου (Χ. Ατματζίδης)	3	3		5
2. Δογματική Α'. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητας (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρεμπελής)	3	3		5

	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
3. Λειτουργική (Π. Σκαλτσής)	3	3		5
4. Εισαγωγή στην Ποιμαντική (π. Β. Καλλιακμάνης)	2	2	1	4
5. Ποιμαντική Θεολογία (Α. Κεσελόπουλος)	2	2	1	4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	19			

ΣΤ' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Διαθηρσκειακός διάλογος (Π. Βασιλειάδης - Α. Ζιάκα)	2	2		4
2. Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων (Η. Ευαγγέλου)	3	3		5
3. Δογματική Β'. Εισαγωγή στη Θεο- λογική Γνωσιολογία (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρεμπελής)	3	3		5
4. Οικουμενική Κίνηση (Δ. Τσελεγγίδης- Στ. Τσομπανίδης)	3	3		5
5. Ομιλητική (Δ. Κούκουρα)	2	2		4
6. Κοινωνιολογία του Χριστιανι- σμού (Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)	4	4		5
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	23			

Ζ' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Ερμηνεία της Ιωαννείου Γραμ- ματείας (π. Ι. Σκιαδαρέσης)	3	3		5
2. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Δ. Καϊμάκης)	3	3		5

	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
3. Δογματική Γ'. Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστεως (Χρυσ. Σταμούλης)	3	3		5
4. Δογματική Δ'. Συμβολική Θεολογία (Δ. Τσελεγγίδης)	3	3		5
5. Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης) Άσκηση: (Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου)	5	3	2	6
6. Εισαγωγή στην Ηθική (Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	25			

Η' Εξάμηνο

<i>Υποχρεωτικά μαθήματα</i>	<i>Δ.Μ.</i>	<i>Διδ.</i>	<i>Ασκ.</i>	<i>ECTS</i>
1. Θεολογία της Καινής Διαθήκης (Π. Βασιλειάδης)	3	3		5
2. Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο (Ν. Μαγγιώρος)	4	4		5
3. Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών (Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου) Άσκηση: (Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου)	5	3	2	6
4. Χριστιανική Ηθική (Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλιακμάνης)	4	4		5
5. Σημειολογία του σύγχρονου Πολιτισμού (Ι. Πέτρου)	2	2		4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	24			

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α΄ - Η΄

Α΄ Εξάμηνο

101. Αρχαία Ελληνικά

I. Ανθολόγιο κειμένων της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας

1α. Η.-G. Nesselrath, *Εισαγωγή στην αρχαιογνωσία, τόμ. Α΄*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

1α. Fr. Graf, *Εισαγωγή στην αρχαιογνωσία, τόμ. Β΄*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

II. Άσκηση

1β. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Φιλολόγως ζητούντες. Γλωσσικές απόψεις και όψεις στα κείμενα των Καππαδοκών Πατέρων*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. P. E. Easterling - B. M. W. Knox, *Ιστορία της αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1999.

(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)

102. Τα Θρησκευματα του Αρχαίου Κόσμου (Θρησκειολογία)

Σύντομη επισκόπηση της θρησκείας των προϊστορικών κοινωνιών και των σημερινών απλών και κατά φύση ζώντων λαών («πρωτογόνων»). Γένεση των μεγάλων πολιτισμών. Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των θρησκειών του αρχαίου κόσμου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση της ιστορίας και του πολιτισμού της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής θρησκείας, καθώς και των μυστηριακών λατρειών της ελληνορωμαϊκής εποχής.

Εγχειρίδια: 1α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκεία και πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών*, εκδόσεις Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Π. Παχή, *Ήρωες ευρετής. Γεωργία και πολιτισμός στον αρχαιοελληνικό κόσμο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

2. W. Braun - R. McCutcheon, *Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

103. Εισαγωγή στη Θεολογία

Εξετάζεται το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Θεολογίας. Η δυνα-

μική και η στατική θεώρηση της. Η χαρισματική και η ακαδημαϊκή Θεολογία. Η θέση της Θεολογίας στο σύγχρονο Πανεπιστήμιο και ο ρόλος της στη διατύπωση αξιών για τις σύγχρονες κοινωνίες.

Εγχειρίδια: 1. Δήμητρα Κούκουρα, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, εκδόσεις Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Παναγιώτης Τρεμπέλας, *Εγκυκλοπαίδεια της Θεολογίας*, εκδόσεις Σωτήρ, Θεσσαλονίκη 1964.

(Δ. Κούκουρα)

104. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάγνωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Καϊμάκης, *Σύντομη Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη.

1β. Δ. Δοϊκού - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική Ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Μ. Κωνσταντίνου, *Η αρχαία Βίβλος της Εκκλησίας*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Μ. Κωνσταντίνου)

105. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του Κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνοιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτήρας, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο.

Εγχειρίδια: 1α. Πέτρος Βασιλειάδης, *Τα λόγια του Ιησού. Το Αρχαιότερο Ευαγγέλιο*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2005.

1β. Ιωάννης Καραβιδόπουλος, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Σ. Αγουριδής, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδόσεις Γρηγόρης, Αθήνα 1991.

(Π. Βασιλειάδης)

Άσκηση Λειτουργικής

Εισαγωγή στην ιστορία και τη Θεολογία της θείας Λατρείας. Εξέλιξη της θείας Λατρείας. Λειτουργικός χρόνος. Εκκλησιαστικό έτος. Μοναχικό και ασματικό τυπικό. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου. Ανάλυση λειτουργικών όρων. Λειτουργικά σκεύη, βιβλία και άμφια. Πρακτική άσκηση στο Ναό της Σχολής.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Φουντούλης, *Λειτουργική Α΄. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία*, εκδόσεις Ιωάννης Φουντούλης, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Ιωάννης Φουντούλης, *Κείμενα Λειτουργικής Α΄. Ακολουθία του Νυχθημέρου*, εκδόσεις Ιωάννης Φουντούλης, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Π. Αλέξανδρος Σμέμαν, *Η Εκκλησία προσεχόμενη. Εισαγωγή στη Λειτουργική Θεολογία*, εκδόσεις Ακρίτας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Σκαλτοής)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλική, όπως βίοι Αγίων, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα - αντώνυμα.

Εγχειρίδια: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *Glossary of theological terms, English-Greek, Greek- English, 2nd edition*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English Theological texts and exercises, Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*, εκδόσεις Π. Πουρναράς 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Β' Εξάμηνο

202. Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος

Ίδρυση και εδραίωση των Εκκλησιών, διαμάχες - αιρέσεις, μοναχισμός, τέχνη, πνευματική κίνηση, διοίκηση.

Εγχειρίδια: 1. Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, *Εκκλησία Εθναρχούσα και Εθνική. Μέσα από τη σύναξη των Πρεσβυτέρων και του Ιερού Συνδέσμου της Εκκλησίας της Ελλάδος (1870-1922)*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, *Η Εκκλησία και ο Ελευθέριος Βενιζέλος*, εκδόσεις Βάνιας, 2008.

(Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)

203. Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Εγχειρίδια: 1α. Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη «δέηση» στους Βυζαντινούς ναούς της Ελλάδος*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, 2003.

1β. Διδακτικές σημειώσεις.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

205. Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Εγχειρίδια: 1. Κ. Δ. Γεωργούλης, *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2004, (Σύγγραμμα παλαιό).

2. Ν. Ματσούκας, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, 2006.

(Λ. Σιάσος)

206. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την Ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το Σχίσμα (1054)

Η πρώτη περίοδος περιλαμβάνει την ιστορία της αδιαίρετης μέχρι το σχίσμα του 1054 Χριστιανοσύνης. Στο πρώτο μέρος εκτίθεται η ιστορία της Εκκλησίας μέχρι το Μ. Κωνσταντίνο σε τρία κεφάλαια (οι Απόστολοι, οι διωγμοί, οι γνωστικές αιρέσεις) και στο δεύτερο μέρος η ιστορία της Εκκλησίας από το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) μέχρι το σχίσμα σε τέσσερα κεφάλαια (η Εκκλησία των αιρέσεων, των σχισμάτων και των συνόδων, η αυτοκρατορική πολιτική στα θέματα της Εκκλησίας, η εικονομαχία, οι σχέσεις του ανατολικού και δυτικού Χριστιανισμού, δηλ. οι σχέσεις Ρώμης - Κωνσταντινούπολης).

Εγχειρίδια: 1. Ιωάν. Αναστασίου, *Εκκλησιαστική Ιστορία, τ. Α΄*, (Από την ίδρυση μέχρι το 1054), εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη.

2. Βασ. Στεφανίδης, *Εκκλησιαστική Ιστορία απ' αρχής μέχρι σήμερα*, Αθήνα 1998.

(Ε. Αμοιρίδου)

404. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

Το περιεχόμενο της διδασκαλίας περιστρέφεται γύρω από ένα ευρύτατο φάσμα βασικών στοιχείων της Παιδαγωγικής Επιστήμης με κύριους άξονες τον επιστημονικό της χαρακτήρα, το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τα μεθοδολογικά προβλήματα της έρευνας καθώς και τη σχέση της με τις επιστήμες της αγωγής, αλλά και άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η ιστορική ανασκόπηση κρίνεται απαραίτητη με σαφείς αναφορές στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας. Η εξέταση του φαινομένου της αγωγής δεν εξαντλείται εδώ, δεδομένου ότι η μελέτη της σύγχρονης Παιδαγωγικής σε σχέση με τις δυνατότητες, τις προοπτικές, τους σκοπούς, τα μορφωτικά αγαθά, τις μεθόδους, τα μέσα, τους φορείς της, ακόμη και με μορφές άλλων ειδών αγωγής, κάτω από το πρίσμα νέων παιδαγωγικών κοινωνικών προβληματισμών, αναδεικνύουν το ρόλο της αγωγής τόσο για το υποκείμενο της, το μαθητή, όσο και για το δάσκαλο ή καθηγητή και την κοινωνία ευρύτερα. Βασική επιδίωξή μας η επιστημονική και παιδαγωγική κυρίως θωράκιση των φοιτητών, στοιχείο απαραίτητο για την εξέλιξή τους και τις προοπτικές τους.

Εγχειρίδια: 1. Ιω. Β. Κογκούλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, έκδ. Ε΄, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Δημητρίου Χρ. Χατζηδήμου, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, Συμβολή στη διάχυση της παιδαγωγικής σκέψης*, έκδ. ΣΤ΄, εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.

(Ι. Κογκούλης)

207. Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (hardware). Βασικές αρχές

των δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα Η/Υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, οργάνωσης βάσεων δεδομένων και επεξεργασίας εικόνας, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση Η/Υ.

Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των Η/Υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα ηθικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Εγχειρίδια: 1α. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική I: Η πληροφορία της Παρατήρησης. Από το Αναλογικό στο Ψηφιακό*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική II: Διαδικασίες επεξεργασίας, ψηφιακής πληροφορίας*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. P. Rechenberg, *Εισαγωγή στην Πληροφορική*, εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα 2001.

(N. Μυρίδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλική, όπως επιστολές Οικουμενικού Πατριάρχου, επισκόπων, αποσπάσματα από τα Μηναία, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα - αντώνυμα.

Εγχειρίδια: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *Glossary of theological terms, English-Greek, Greek- English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English theological texts and exercises, Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Γ' Εξάμηνο

201. Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο'

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Εγχειρίδια: 1α. Μ. Κωνσταντίνου, *Ρήμα Κυρίου Κραταίων, Αφηγηματικά κείμενα, από την Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. W. Dietrich (μετ. Ι. Μούρτζιος), *Πρώτες φάσεις της βασιλείας στον Βιβλικό Ισραήλ*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Στ. Καλαντζάκη, *Ερμηνεία περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ιω. Μούρτζιος)

302. Ιστορία των Σλαβικών Ορθόδοξων Εκκλησιών

Ο εκπολιτισμός των Σλάβων αρχίζει με την είσοδο τους στον Χριστιανισμό. Οι ορθόδοξοι Σλάβοι (Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι εκσλαβισθέντες) δέχτηκαν τον Χριστιανισμό και κάθε είδους πολιτιστική επίδραση από το Βυζάντιο. Έτσι, στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών παρουσιάζεται πρώτα - πρώτα η ίδρυση τους, στη συνέχεια η εξέλιξη και προαγωγή τους και τέλος η οριστική διαμόρφωση και συνεισφορά τους στο χώρο της Ορθοδοξίας.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Ταρνανίδης, *Ιστορία των Σλαβικών Ορθόδοξων Εκκλησιών*, Τεύχος Α': *Ιστορία της Βουλγαρικής Εκκλησίας*, Τεύχος Β': *Ιστορία της Σερβικής Εκκλησίας*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Βλ. Φειδάς, *Εκκλησιαστική ιστορία της Ρωσίας (988-1988)*, εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 1997.

1γ. Αντ.-Αιμ. Ταχιάος, *Πηγές Εκκλησιαστικής ιστορίας των ορθόδοξων Σλάβων*, τ. 1, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.

2α. Δ. Γόνης, *Ιστορία των Ορθόδοξων Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2001.

2β. Χρ. Μπουλάκη-Ζήση, *Ο εκχριστιανισμός των Ρώσων*, Θεσσαλονίκη 1989.
(Ε. Οικονόμου)

303. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία και Αγιολογία

Σκοπός του μαθήματος ως προς το πρώτο μέρος του (Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία) είναι να εισάγει τους φοιτητές στη Χριστιανική Γραμματεία και τις μεθόδους προσέγγισής της.

Το μάθημα εκθέτει τη διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας των 3 πρώτων αιώνων. Περιγράφεται το ιστορικό πλαίσιο εντός του οποίου ενεργούν και συγγράφουν οι Πατέρες και σημειώνεται ο τρόπος με τον οποίο εκφέρουν το σωτηριολογικό λόγο της Εκκλησίας μέσα στα συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα της εποχής τους.

Το μάθημα ως προς το δεύτερο μέρος του (Αγιολογία) στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με το γεγονός της αγιότητας, όπως κατανοείται και βιώνεται από την πιστεύουσα κοινότητα. Επιπλέον αναδεικνύει και σχολιάζει αγιολογικά μοντέλα που δεσπόζουν σε κάθε περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας.

Εγχειρίδια: 1α. Δημ. Τσάμης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Κείμενα της Πατερικής Γραμματείας*.

1β. Δημ. Τσάμης, *Αγιολογία*, Θεσσαλονίκη 2002.

2α. Στ. Παπαδόπουλος, *Πατρολογία Α΄*, Αθήνα 2000.

2β. Π. Πάσχος, *Άγιοι, οι φίλοι του Θεού*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1997.

3α. Γ. Φλορόφσκυ, *Οι Ανατολικοί Πατέρες του 4^{ου} αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

3β. Δημ. Τσάμης, *Μαρτυρολόγιον του Σινά*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

4α. Αντ. Παπαδόπουλος, *Αγιολογία*, Θεσσαλονίκη.

4β. Ρ. Brown, *Ο κόσμος της ύστερης αρχαιότητας*.

(Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης - Π. Υφαντής)

304. Γενική Κοινωνιολογία

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επι-

στήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Εγχειρίδια: 1. Ιω. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Β. Γιούλτοης, *Γενική Κοινωνιολογία*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.

3. A. Giddens, *Κοινωνιολογία*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002.

(Ν. Παπαγεωργίου - Ιω. Πέτρου)

305. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα

Από τα εκκλησιαστικά γεγονότα, τα οποία διαδραματίστηκαν κατά τη μακρόχρονη περίοδο που εκτείνεται από το σχίσμα των δύο Εκκλησιών (1054) ως τη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ακόλουθα: οι αποτυχημένες προσπάθειες ένωσης των δύο Εκκλησιών, οι Σταυροφορίες, ο αγώνας των Παπών στη Δύση για την περιβολή και την κυριαρχία, το παπικό σχίσμα, η Μεταρρύθμιση και η Αντιμεταρρύθμιση, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, οι θρησκευτικές κινήσεις στη Δύση, τα Πατριαρχεία της Ανατολής και οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, τα υπολείμματα των αρχαίων ανατολικών Εκκλησιών, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάτω από τον οθωμανικό ζυγό, ο μοναχικός βίος, οι αιρέσεις και οι θεολογικές έριδες, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος, η Οικουμενική Κίνηση και το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Αναστασίου, *Εκκλησιαστική Ιστορία, Τόμος Β' (ΙΑ' αι. μέχρι σήμερα)*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη.

1β. Διον. Δ. Βαλαής, *Συμβολή στην Ιστορία των Μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τον 17^ο αιώνα, (Αγχιάλου, Ίμβρου, Μελενίκου και Σωζοπόλεως)*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

2α. Βασ. Στεφανιδης, *Εκκλησιαστική Ιστορία απ' αρχής μέχρι σήμερα*, εκδόσεις Παπαδημητρίου, Θεσσαλονίκη 1998.

2β. Βασ. Σταυρίδης, *Επισκοπική Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1996.

(Δ. Βαλαής)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο, όπως η Θεία Λειτουργία - σημασία - τύποι Θ. Λειτουργίας, αποσπάσματα βιβλίων σχετικά με το γάμο στην Ορθόδοξη Εκκλησία, με τα πρωτεία της έδρας της Κωνσταντινούπολης στην θεωρία και στην πράξη. Η Κυριακή Προσευχή και το Σύμβολο της Πίστεως.

Εγχειρίδια: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek- English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς θεολογικούς όρους*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Δ' Εξάμηνο**601. Τα Σύγχρονα Μεγάλα Θρησκευόμενα**

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού) και των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας. Παρουσίαση βασικών αρχών και θέσεων του Ισλάμ και των άλλων ασιατικών θρησκειών με χρήση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων.

Εγχειρίδια: 1α. Γρηγόριος Ζιάκας, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας (Ινδικά, Βουδιστικά, Κινεζικά, Θιβετικά και Ιαπωνικά Θρησκευόμενα)*, Εκδόσεις Κορηγλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Π. Παχής, *Θρησκείες της Ανατολής*, εκδόσεις Κορηγλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. R. McCutcheon, *Κατασκευάζοντας θρησκεία*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

301. Ερμηνεία Ποιητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο'

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η ερμηνεία ποιητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης περιορίζεται στην ανάλυση ενοτήτων από το Ψαλτήρι.

Εκτός από τα γενικά εισαγωγικά στους ψαλμούς αναλύεται και ένας τουλάχιστον ψαλμός από κάθε λογοτεχνικό είδος. Στη δεύτερη ενότητα γίνεται προσπάθεια να προσεγγίσουμε το θέμα της ιουδαϊκής εσχολογίας, όπως αυτή παρουσιάζεται στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης.

Εγχειρίδια: 1α. Δημήτριος Καϊμάκης, *Ψαλώ τω Θεώ μου. Υπόμνημα σε εκλεκτούς Ψαλμούς*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Δημήτριος Καϊμάκης, *Η ημέρα Κυρίου στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Σ. Αγουρίδη, *Ερμηνευτική των ιερών κειμένων*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 32002.

(Δ. Καϊμάκης)

401. Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων

Ερμηνευτική ανάλυση του κατά Μάρκον Ευαγγελίου σε συνδυασμό με τις παράλληλες διηγήσεις των συνοπτικών Ευαγγελίων Ματθαίου και Λουκά. Η θεολογία των συνοπτικών ευαγγελιστών με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα όπως: εσχολογία (Βασιλεία του Θεού), χριστολογία (Υιός του ανθρώπου, Χριστός, Υιός του Θεού κ.λπ.), πνευματολογία, εκκλησιολογία, ιεραποστολή.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Καραβιδόπουλος, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 72006.

1β. Σ. Αγουρίδη, *Ματθαίος ο Ευαγγελιστής*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2000.

2. Δ. Τρακατέλλης, *Εξουσία και πάθος*, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 1983.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

403. Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας και των εκκλησιαστικών συγγραφέων ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των έργων τους.

Ο κάθε συγγραφέας ή πατέρας της Εκκλησίας τοποθετείται στο ευρύτερο χωροχρονικό και πνευματικό πλαίσιο και διαπιστώνεται ο τρόπος με τον οποίο αντιδρά προσεταιριστικά ή αντιθετικά σε συγκεκριμένα κοινωνικά, πολιτικά, θεολογικά και εκκλησιαστικά δεδομένα.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται το πρόβλημα της ερμηνείας της χριστιανικής γραμματείας. Παρουσιάζονται οι μέθοδοι ερμηνείας που επέλεξαν

πατέρες και εκκλησιαστικοί συγγραφείς καθώς και τα θέματα που προκύπτουν από τη συνάντηση του πατερικού λόγου με σύγχρονα ζητήματα.

Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στη χριστιανική γραμματεία, στις μεθόδους ιστορικοφιλολογικής της προσέγγισης και της ερμηνευτικής της ανάλυσης.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Δαμασκηνός, *Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως*.

1β. Γ. Φλορόφσκυ, *Οι Βυζαντινοί Πατέρες, τόμοι Α'-Γ'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρήστου Παναγιώτης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, Τόμος Α', εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.

(Χρ. Αραμπατζής)

402. Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και συγγραφέων της Εκκλησίας (δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους Λατίνους Πατέρες). Εξετάζονται ιστορικοφιλολογικώς ο βίος και τα συγγράμματά τους από την αποστολική εποχή μέχρι τον ΙΕ' αιώνα.

Εγχειρίδια: 1α. Φώτιος Ιωαννίδης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία. Συγγραφείς και Πατέρες της Δόξης (Β' - Στ' αι.)*, Τόμοι Α' και Β', Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Δ. Τοάμης, *Ανθολόγιο Εκκλησιαστικών Κειμένων*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

2. M. Von Albrecht, *Ιστορία Ρωμαϊκής Λογοτεχνίας*, τόμος Β', Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2002.

(Φ. Ιωαννίδης)

405. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Το πρόβλημα της προελεύσεως και της λειτουργίας του θρησκευτικού φαινομένου. Θεωρίες για τη γένεση της θρησκείας. Η κοινωνιολογική προσέγγιση του θρησκευτικού φαινομένου. Θρησκεία και εναλλασσόμενες κοινωνικές μεταβλητές. Θρησκευτικές πεποιθήσεις και κοινωνική οργάνωση. Το κοινωνικό περιεχόμενο της θρησκευτικής ζωής. Ιστορία και τάσεις της Κοινωνιολογίας της θρησκείας. Γένεση και λειτουργία των θρησκευτικών θεσμών.

Εγχειρίδια: 1α. Βασίλειος Γιούλτσης, *Κοινωνιολογία της Θρησκείας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Daniele Hervieu-Léger, Jean-Paul Willaime: *Κοινωνικές Θεωρίες και θρησκεία*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005.

2. Θ. Λίποβατς - Β. Γεωργιάδου, *Θρησκείες και πολιτική στη νεωτερικότητα*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2002

(Ν. Παπαγεωργίου)

Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας

Περιλαμβάνει κριτική προσέγγιση κηρυγμάτων και μεθοδολογική ανάλυση βασισμένη στις αρχές της επικοινωνίας.

Εγχειρίδια: 1α. Δήμητρα Κούκουρα, *Μεθοδολογική Προσέγγιση Ομιλητικών Κειμένων. Λόγοι επισκόπων*.

1β. Ιωάννης Φουντούλης, *Ομιλητική*, Θεσσαλονίκη 1998.

2. Ε. Θεοδώρου, *Μαθήματα εκκλησιαστικής Ρητορικής ή Ομιλητικής*, Αθήνα 1988.

(Δ. Κούκουρα)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - ερμηνεία λέξεων - συνώνυμα-αντώνυμα, μετάφραση αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης, της Αποκάλυψης, ερωτήσεις - απαντήσεις.

Εγχειρίδια: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English Theological Texts and Exercises. Κείμενα και Ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους, PART II*, Εκδόσεις Υπηρεσίας Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Ε' Εξάμηνο

501. Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου

Εισαγωγή στη δομή και το θεολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο των παύλειων επιστολών. Ερμηνεία αποσπασμάτων από τις επιστολές του απ. Παύλου και κυρίως των Α' και Β' προς Θεσσαλονικείς. Σύντομη παρουσίαση των θέσεων του Παύλου για τη χριστολογία, σωτηριολογία, εκκλησιολογία, εσχολογία και την ανθρωπολογία. Επίσης θα γίνει αναφορά στις κοινωνιολογικές απόψεις του αποστόλου (λογεία), στην ευχαριστιακή θεολογία και στη σχέση του Παύλου με τον ιουδαϊσμό.

Εγχειρίδια: 1α. Π. Βασιλειάδης, *Παύλος. Τομές στη Θεολογία του. Α΄*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Ι. Γαλάνης, *Α΄ και Β΄ επιστολές του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρ. Καρακόλης, *Αμαρτία, βάπτισμα, χάρις (Ρωμ. 6,1-14)* εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

(Χ. Ατματζίδης)

502. Δογματική Α΄. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας

Ιστορία της μορφολογικής αναπτύξεως των ορθοδόξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο αναπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριαδικό και το Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής αναπτύξεως των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την Ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή.

Εγχειρίδια: 1α. Γεώργιος Μαρτζέλος, *Χριστολογία του Βασιλείου Σελευκείας και η οικουμενική σημασία της*, Θεσσαλονίκη.

1β. Ιω. Κουρεμπελής, *Ρωμανού Μελωδού θεολογική Δόξα (Σύγχρονη ιστορικο-δογματική άποψη και ποιητική Θεολογία)*, Θεσσαλονίκη 2003, (Σύγγραμμα παιδαίο).

2α. Α. Παπαδόπουλος, *Θέματα ιστορίας, δογμάτων*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1994.

2β. Ιω. Καλογήρου, *Ιστορία δογμάτων*, τόμος Α΄, Β΄, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992, 1993.

(Ι. Κουρεμπελής)

505. Εισαγωγή στην Ποιμαντική

Περί μεθοδολογίας της ποιμαντικής στην εκκλησιαστική παράδοση. Βασικές συντεταγμένες του ποιμαντικού έργου. Η θεία οικονομία ως βάση της ποιμαντικής. Θεραπευτική ποιμαντική. Ακρίβεια και οικονομία στην Εκκλησία. Ο μυστηριακός χαρακτήρας της ποιμαντικής και οι οικουμενικές της διαστάσεις.

Εγχειρίδια: 1α. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Μεθοδολογικά πρότερα της Ποιμαντικής. Λεντίω ζωννόμενοι, Ι*, εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της Ποιμαντικής. Λεντίω ζωννόμενοι ΙΙ*, Θεσσαλονίκη, 2005.

2. Αλ. Σταυρόπουλος, *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, εκδόσεις Αρμός, Θεσσαλονίκη 1997. (Άσκηση Ποιμαντικής).

(π. Β. Καλλιακμάνης)

503. Λειτουργική

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Εγχειρίδια: 1α. Παναγιώτης Σκαλτσής, *Λειτουργικές Μελέτες*, Τόμοι Α' - Β', εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999, 2006.

1β. Ιωάννης Φουντούλης, *Κείμενα Λειτουργικής*, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Γ. Φίλιας, *Παράδοση και εξέλιξη στη Λατρεία της Εκκλησίας*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

(Π. Σκαλτσής)

504. Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Εγχειρίδια: 1α. Ανέστης Κεσελόπουλος, *Προτάσεις Ποιμαντικής Θεολογίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Ανέστης Κεσελόπουλος, *Η Λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

2. Β. Θερμός, *Ποιμαίνοντες μετ' επιστήμης*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1996.
 3. Αρ. Βαρριάς, *Περιθωριακότητα και Εκκλησία*, εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
 4. Αδ. Αυγουστίδης, *Ποιμένας και θεραπευτής*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 1999.
- Άσκηση Ποιμαντικής

(Αν. Κεσελόπουλος)

ΣΤ' Εξάμηνο

605. Διαθρησκειακός Διάλογος

Α' ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ -ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Εισαγωγή στην επιστήμη της ιεραποστολικής. Η *αλλαγή παραδείγματος* στην ιστορία της χριστιανικής ιεραποστολής. Το ορθόδοξο *παράδειγμα*. Η θεολογική θεμελίωση της ιεραποστολής. Κριτήρια αυθεντικότητας της χριστιανικής ιεραποστολής (διαφορά ορθόδοξης και μη ορθόδοξης ιεραποστολής). Ο οικουμενικός χαρακτήρας της χριστιανικής ιεραποστολής (Η *κοινή* χριστιανική μαρτυρία). Ευαγγέλιο και πολιτισμός. Ο ευχαριστιακός χαρακτήρας της ιεραποστολής (Η χριστιανική μαρτυρία ως *μετα-λειτουργία*). Η κοινωνική και κοσμική διάσταση της χριστιανικής μαρτυρίας. Η *μαρτυρία*, της Εκκλησίας κατά τη μετανεωτερικότητα.

Β' ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Γνωριμία των βασικών αρχών της διαθρησκειακής εκπαίδευσης για τη διεξαγωγή ορθού και εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ του χριστιανισμού και των σύγχρονων μεγάλων παγκόσμιων θρησκειών. Σημεία σύγκλισης και απόκλισης των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας για την αλληλοκατανόηση και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Ο διαχρονικός διάλογος μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και Ισλάμ. Διαθρησκειακή εκπαίδευση, διαθρησκειακός διάλογος, παγκόσμιες πρωτοβουλίες, πρωτοβουλίες των Θεολογικών Σχολών Θεσσαλονίκης και Αθηνών, της Εκκλησίας της Ελλάδος και των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων, συνέδρια διαθρησκειακού διαλόγου.

Εγχειρίδια: 1α. Π. Βασιλειάδης, *Ενότητα και μαρτυρία*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Γρ. Ζιάκας, *Θρησκευολογικά Μελετήματα*, Τόμος Α', εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Π. Βασιλειάδης, *Μετανεωτερικότητα και Εκκλησία*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2002.

(Π. Βασιλειάδης - Α. Ζιάκα)

602. Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

Η ολαβική εκκλησιαστική γραμματεία στα πρώτα χρόνια (από τον 9^ο αιώνα) αποτελεί πιστή αντιγραφή και μετάφραση της βυζαντινής εκκλησιαστικής γραμματείας. Παράλληλα και η γενικότερη ολαβική γραμματεία και φιλολογία επηρεάζεται από την ελληνική σκέψη και τις κατά καιρούς μεταβολές στον ιδεολογικό και πνευματικό χώρο του Βυζαντίου. Αυτή η εξέλιξη της ολαβικής γραμματείας, από την εφεύρεση της ολαβικής γραφής μέχρι τα υστεροβυζαντινά χρόνια, παρουσιάζεται με κείμενα και σχόλια, αποτυπώνοντας έτσι και την πνευματική εξάρτηση του Σλαβικού κόσμου από το προηγμένο Βυζάντιο.

Εγχειρίδια: 1. Ιωάννης Ταρνανίδης, *Σελίδες από την Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων*. Θεσσαλονίκη 2004.

2. Κων. Νιχωρίτης, *Παλαιοσλαβική και εκκλησιαστική ολαβονική γλώσσα και γραμματική*, εκδόσεις Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2004.

(Η. Ευαγγέλου)

603. Δογματική Β' Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία

Πρόκειται για την εξέταση των γνωσιολογικών προϋποθέσεων της Ορθόδοξης δογματικής διδασκαλίας σε συνάρτηση με τη σχολαστική και γενικότερα τη δυτική θεολογία και παράδοση.

Εγχειρίδια: 1α. Γ. Μαρτζέλος, *Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός προβληματισμός Α', Β', Γ', Δ'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1993, 2000, 2007.

1β. Γ. Μαρτζέλος, *Ουσία και Ενέργειαι του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α'. Εισαγωγή στην Θεολογική Γνωσιολογία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1985.

(Γ. Μαρτζέλος)

606. Οικουμενική Κίνηση

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε. αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Εγχειρίδια: 1α. Νίκος Ματσούκας, *Οικουμενική Κίνηση. Ιστορία - Θεολογία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Στυλιανός Τσομπανίδης, *Η Διακήρυξη «Dominus Iesus» και η οικουμενική σημασία της. Από το οικουμενικό άνοιγμα στην εκκλησιολογική αποκλειστικότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

2α. Β. Σταυρίδης - Ευαγ. Βαρελλά, *Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως* (Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών - Ανάλεκτα Βλατάδων - Αρ. 47), Θεσσαλονίκη 1996.

2β. Απ. Νικολαΐδης, *Οι οικουμενικές περιπέτειες του Χριστιανισμού*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2008.

(Στ. Τσομπανίδης)

604. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και Θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Εγχειρίδια: 1. Ιωάννης Πέτρου, *Χριστιανισμός και Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Γ. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ιω. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

607. Ομιλητική

Παρουσιάζεται η διαχρονική επικράτηση της Ρητορικής Τέχνης στη γενική παιδεία του προχριστιανικού κόσμου, η παντοδυναμία της κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους και η τοποθέτηση των Πατέρων του 4^{ου} αιώνα απέναντι στα προστάγματά της. Συζητείται η απουσία ομιλητικών εγχειριδίων κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, η τάση να μιμούνται οι μεταγενέστεροι ομιλητές τα παλαιότερα πρότυπα και η συνάντηση της ελληνόφωνης ρητορικής παράδοσης με τη λατινόφωνη κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Επίσης παρουσιάζονται οι δυσχέρειες κατανόησης της λειτουργικής γλώσσας, λόγω της παρωχημένης μορφής του γλωσσικού κώδικά της.

Εγχειρίδια: 1α. Δήμητρα Κούκουρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική μελέτη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Δήμητρα Κούκουρα, *Εκκλησία και Γλώσσα - Επικοινωνιακή προσέγγιση*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Παναγιώτης Τρεμπέλας, *Ομιλητική*, εκδόσεις Σωτήρ, Αθήνα 1976.

(Δ. Κούκουρα)

Z' Εξάμηνο

706. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

Το μάθημα ξεκινά με την έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού έτσι όπως παρουσιάζονται στην Παλαιά Διαθήκη. Ακολουθεί η αποκάλυψη του ονόματος του Θεού στον άνθρωπο και η θεολογία της δημιουργίας. Οι ιωραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, είναι το επόμενο θέμα. Ακολουθεί μια σειρά από θεολογικές έννοιες και προβληματισμούς: αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του Μεσσία, της αμαρτίας. Η θεολογία κλείνει με την εσχολογία στην Παλαιά Διαθήκη και τη θεολογία του ναού.

Εγχειρίδια: 1α. Δημήτριος Καϊμάκης, *Θέματα Παλαιδιαθηκικής Θεολογίας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Δημήτριος Καϊμάκης, *Ο Ναός του Σολομώντα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. W. Zimmerli, *Επίτομη θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, (μετ. Β. Στογιάννου), εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2001.

(Δ. Καϊμάκης)

701. Ερμηνεία της Ιωαννείου Γραμματείας

Γενική εισαγωγή στην Ιωάννεια γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη). Κεντρικές θεολογικές έννοιες του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου και ερμηνεία περικοπών κατ' επιλογήν. Ανάλυση θεματικών αξόνων της Αποκάλυψης. Σύντομη ερμηνεία όλης της Αποκάλυψης.

Εγχειρίδια: 1α. π. Ι. Σκιαδαρέσης, *Ερμηνεία περικοπών Ιωάννειας Γραμματείας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. π. Ι. Σκιαδαρέσης, *Λειτουργικές σκημές στην Αποκάλυψη του Ιωάννη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Σ. Αγουρίδης, *Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο (τόμοι Α' + Β')*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

702. Δογματική Γ'. Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστεως

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Εγχειρίδια: 1α. Χρυσόστομος Σταμούλης, *Κάλλος το Άγιον. Προλεγόμενα στη φιλόκαλη αισθητική της Ορθοδοξίας*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2004, (Σύγγραμμα παλαιό).

1β. Νικόλαος Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β'. Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστεως σε αντιπαράθεση με τη Δυτική Χριστιανοσύνη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1985.

2α. Δ. Στανιλοάε, *Ο Θεός, ο κόσμος και ο άνθρωπος. Εισαγωγή στην ορθόδοξη δογματική Θεολογία*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1990.

2β. Ν. Ματσούκας, *Ιωάννου Δαμασκηνού έκδοσις ακριβής της Ορθόδοξου πίστεως* (κείμενο, μετάφραση, εισαγωγή, σχόλια), εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1989.

(Χρυσ. Σταμούλης)

704. Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική

Το μάθημα περιλαμβάνει δύο ενότητες:

Διδασκαλία που βασιζεται στο σύνολο των 12 κεφαλαίων του σχετικού συγγράμματος.

Προτάσσεται η προσέγγιση και τεκμηρίωση της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής ως επιστημονικού κλάδου, οι σχέσεις τους με παρεμφερείς επιστημονικούς κλάδους, καθώς και όλο το πλαίσιο προβληματισμών γύρω από το θέμα.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση της Κατηχητικής και της Χριστιανικής Αγωγής από τον βιβλικό ακόμη χώρο μέχρι και τις σημαντικές εκφράσεις τους μέσα στο Χριστιανισμό, σε Δύση και Ανατολή, με ιδιαίτερη έμφαση στον ελλαδικό χώρο.

Η μεθοδολογία στην έρευνα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα και τα σύγχρονα προβλήματα της επιστήμης - με σαφείς αναφορές στο υποκείμενο της, στους φορείς αλλά και στους θεσμούς που την υπηρετούν - θα συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου.

Τέλος, η σύνδεση του γεγονότος της Κατήχησης και της Χριστιανικής αγωγής με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως τα μέσα ενημέρωσης, με άλλους τομείς της αγωγής, όπως η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκευτική αγωγή, η ειδική αγωγή, σκοπό έχουν να συνθέσουν την ολοκληρωμένη και πραγματική διάστασή της, αλλά και τις προοπτικές και τις δυνατότητες προσφοράς στο σύγχρονο παιδαγωγό.

Εγχειρίδια: 1. Ιωάννης Κογκούλης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*. β' έκδοση, εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Κωνσταντίνου Φράγκου, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, Τόμος Α', εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ι. Κογκούλης)

Ασκήσεις: (Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου)

703. Δογματική Δ'. Συμβολική Θεολογία

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τες στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Εγχειρίδια: 1α. Δημήτριος Τσελεγγίδης, *Η ικανοποίηση της Θείας Δικαιοσύνης κατά τον Ανσελμο Καντερβουρίας. Θεολογική Προσέγγιση από ορθόδοξη άποψη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Δημήτριος Τσελεγγίδης, *Η Σωτηριολογία του Λουθήρου, Συμβολή στη μελέτη της Θεολογίας του Λουθήρου από Ορθόδοξη άποψη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002,

2. π. Ιω. Ρωμανίδης, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθόδοξου καθολικής Εκκλησίας*, τόμος Α', εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Δ. Τσελεγγίδης)

705. Εισαγωγή στην Ηθική

Αναλύονται η έννοια, η μεθοδολογία και η σύγχρονη προβληματική της

Ηθικής. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οδηγείται η Ηθική στη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων της και παρουσιάζεται αναλυτικότερα η σύγχρονη οικολογική κρίση. Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την προβληματική της Ηθικής και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Γίνεται σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Εγχειρίδια: 1α. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Κείμενα Πατερικής Ηθικής*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Μ. Δραγώνα - Μοναχού, *Σύγχρονη ηθική φιλοσοφία*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1995.

3. Απ. Νικολαΐδης, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, Αθήνα 2000.

(Αν. Κεσελόπουλος)

Η' Εξάμηνο

801. Θεολογία της Καινής Διαθήκης

Στο μάθημα θα επιχειρηθεί η παρουσίαση βασικών θεολογικών θεμάτων όπως: χριστολογία, πνευματολογία εσχατολογία, εκκλησιολογία και ηθικών - κοινωνικών θεμάτων όπως: ο πλούτος, η δουλεία, η θέση της γυναίκας. Η ανάπτυξη των παραπάνω θα αναφέρεται ξεχωριστά στις επιστολές του Παύλου, στις δευτεροπαύλειες επιστολές, στη διδασκαλία των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων, στα επιμέρους ευαγγέλια, στις Καθολικές επιστολές και στην Αποκάλυψη.

Εγχειρίδια: 1α. Χ. Ατματζίδης, *Η έννοια της δόξας στην παύλεια θεολογία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Ε. Lohse, *Επίτομη Θεολογία της Καινής Διαθήκης* (μετ. Σ. Αγουρίδης), εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 42002.

2. Ι. Γαλάνης, *Βιβλικές, Ερμηνευτικές και Θεολογικές Μελέτες*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(Π. Βασιλειάδης - Χ. Ατματζίδης)

802. Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα,

β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτρεπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Εγχειρίδια: 1. Πρόδρομος Ακανθόπουλος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικών Νόμων*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Πρόδρομος Ακανθόπουλος, *Βακτηρία Αρχιερέων*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ν. Μαγγιώρος)

803. Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Το Μάθημα των Θρησκευτικών στην Εκπαίδευση. Οι κύριοι παράγοντες στο Μάθημα των Θρησκευτικών. Οι Βασικές Μεθοδολογικές Προϋποθέσεις Σχεδιασμού του Μ.Θ. Ο Σχεδιασμός, Διάρθρωση και Διεξαγωγή της διδασκαλίας του Μ.Θ. Η Διδακτέα ύλη του Μ.Θ. και μάλιστα: Η ιστορική και γραμματολογική ύλη (Ιστορική ύλη, Βιβλική ύλη, Θρησκευολογική ύλη), Η εννοιολογική ύλη στο Μ.Θ., Η εποπτική ύλη, Η λυρική ύλη. Η Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η αξιολόγηση και η μέτρηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών στο Μ.Θ. Η αξιολόγηση της διδασκαλίας στο Μ.Θ. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις των δύο ειδών: α) παρακολούθηση και πρακτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και β) εξάσκηση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Β. Κογκούλης, *Διδακτική των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Χρήστος Βασιλόπουλος, *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Βασιλική Μητροπούλου, *Τε εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

Άσκηση: Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου και αποσπασμένοι Θεολόγοι).

(Ι. Κογκούλης - Β. Μητροπούλου)

804. Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην

κατακόρυφη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρώπινης υπάρξεως.

Εγχειρίδια: 1. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική, II*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Κ. Κορναράκης, *Η διαλεκτική του φιλοκαλικού ήθους*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2002.

3. Κάλλιτος Ware *Ο ορθόδοξος δρόμος*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 1984.

(Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιακμάνης)

805. Σημειολογία του σύγχρονου πολιτισμού

Α'. Πολιτισμός και κουλτούρα, προϋποθέσεις γένεσης του μοντέρνου πολιτισμού, βασικά χαρακτηριστικά και κοινωνικές τομές του μοντέρνου, μεταμοντέρνο και μεταμοντερνισμός, παγκοσμιοποίηση και ύστερη νεωτερικότητα, παγκοσμιοποίηση και τοπικοί πολιτισμοί. Ειρήνη, ανθρώπινη ανάπτυξη και υπέρβαση της βίας, Βιοηθική και βιοδίκαιο σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Τέχνη και εκκλησιαστική κοινότητα.

Β'. Η πολυπολιτισμικότητα ως κοινωνικό γεγονός και κοινωνικό αίτημα, πολιτιστικές διακρίσεις, η θεωρία του S. Huntigton για τη σύγκρουση των πολιτισμών, θρησκευτικός φονταμενταλισμός, πολιτιστικός πλουραλισμός και σεβασμός του άλλου, θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Πέτρου, *Κοινωνική Θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*.

1β. Ιωάννης Πέτρου, *Πολυπολιτισμικότητα και θρησκευτική ελευθερία*, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Stuart Hall, D. Held, Arthory McGrew, *Η νεωτερικότητα σήμερα. Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, μετάφραση: Θ. Τσακίρης - Β. Τσακίρης, εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα 2003.

(Ι. Πέτρου)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Οι φοιτητές που εγγράφονται στο γ' εξάμηνο σπουδών (από κατάταξη ή μετεγγραφή από ΑΕΙ εξωτερικού) δικαιούνται να δηλώνουν μέχρι 4 και οι επί πτυχίω μέχρι 5 μαθήματα για κάθε εξάμηνο (απόφαση Δ. Σ.).

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Παλαιοδιαθηκική εσχατολογία

Το μάθημα αρχίζει με τη μελέτη της προαιχμαλωσιακής εσχατολογίας έτσι όπως αυτή παρουσιάζεται στη μελέτη της έννοιας της ημέρας Κυρίου στο προφητικό μήνυμα. Ακολουθεί η εξέλιξη της σκέψης του Ισραήλ που αναφέρεται στην ανάσταση των νεκρών, μια θέση που αναπτύσσεται στον Ισραήλ τη μεταιχμαλωσιακή εποχή.

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Καϊμάκης, *Η ημέρα Κυρίου στους προφήτες της Π.Δ.*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Δ. Καϊμάκης, *Η ανάσταση των νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Χ. Α. Σουβατζόγλου-Νικολαΐδου, *Το ιερό κατάλοιπο στο προφητικό μήνυμα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη.

(Δ. Καϊμάκης)

2. Πατερική ερμηνευτική

Θα διαπραγματευτούμε τον τρόπο με τον οποίο οι πατέρες της εκκλησίας ερμηνεύουν τους ψαλμούς και στη συνέχεια θα προσεγγίσουμε τον τρόπο που ερμηνεύουν την Παλαιά Διαθήκη οι πατέρες της ερήμου μέσα από διάφορα αποφθέγματα τους.

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Καϊμάκης, *Ψαλώ τω θεώ μου, υπόμνημα σε εκλεκτούς ψαλμούς* εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Ιω. Στεφούλης, *Η μελέτη και η ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης από τους πατέρες της ερήμου*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Ι. Παναγοπούλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα.

(Δ. Καϊμάκης)

3. Βιβλική Ερμηνευτική

Η επιστήμη της ερμηνευτικής, η ιστορία της ερμηνείας της Αγίας Γραφής και οι σύγχρονες ερμηνευτικές μέθοδοι.

Εγχειρίδια: 1α. Π. Βασιλειάδη, *Βιβλικές Ερμηνευτικές Μελέτες*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη ⁵2003.

1β. Σ. Αγουρίδη, *Ερμηνευτική των ιερών κειμένων*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα ³2002.

2. Σ. Αγουρίδη, *Άραγε γνώσκεις ή αναγινώσκεις;* εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 1989.

(Π. Βασιλειάδης)

4. Ερμηνεία Προφητικών κειμένων

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει μια σημαντική στιγμή της ιστορίας της βιβλικής προφητείας. Το προφητικό φαινόμενο που πρωτοεμφανίστηκε στον Ισραήλ τον 10ο π.Χ. αιώνα εισέρχεται με την εμφάνιση του Αμώς ως προφήτη κατά τον 8ο π.Χ. αιώνα στην κλασική του φάση. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναλυθούν με βάση την ιστορικοκριτική μέθοδο ερμηνείας 15 συνολικά περικοπές από το έργο του Αμώς που έχουν ως κοινό θέμα τους τη σχέση του Θεού με διάφορους λαούς.

Εγχειρίδια: 1. Μ. Κωνσταντίνου, *Ο προφήτης της δικαιοσύνης. Ερμηνευτική ανάλυση προφητειών από το βιβλίο του Αμώς*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Δ. Καϊμάκης, *Η ημέρα Κυρίου στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

5. Η λατρεία του Μίθρα κατά τη διάρκεια των ελληνορωμαϊκών χρόνων

Εγχειρίδια: 1. L.H. Martin, *Οι θρησκείες της ελληνοιστικής εποχής*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

2. W. Burkert, *Μυστηριακές λατρείες της αρχαιότητας*, εκδόσεις Καρδαμίτσας, Αθήνα 1994.

(Π. Παχής)

6. Θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις στον βιβλικό Ισραήλ

Εγχειρίδια: 1. Ι. Μούρτζιος, *Θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις στον βιβλικό Ισραήλ*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

2. Μ. Κωνσταντίνου, *Πηγές της Ιστορίας της Παλαιστίνης, Θ' π.Χ. αιώνας*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ι. Μούρτζιος)

7. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Ι

Το μάθημα απευθύνεται σε αρχαρίους και κυρίως σε αλλοδαπούς φοιτητές. Διανέμεται φάκελος υλικού.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

8. Ανθρωπολογία του Αποστόλου Παύλου

Θα μελετηθούν θέσεις του Αποστόλου Παύλου σε κεφαλαιώδη σημεία της παύλειας ανθρωπολογίας με επικέντρωση στο γεγονός του θανάτου, της ανάστασης και αφθαρτοποίησης του ανθρώπινου σώματος. Είναι προφανές ότι οι παύλειες αναφορές θα μελετηθούν συγκριτικά προς αντίστοιχες θέσεις του ιουδαϊσμού, της ελληνικής σκέψης και γενικότερα του περιβάλλοντος του Αποστόλου Παύλου.

Εγχειρίδια: 1α. Ι. Σκιαδαρέσης, *Η δυναμική τον σώματος. Ερμηνευτική προσέγγιση των Β' Κορινθίους 5,1-10*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Ι. Σκιαδαρέσης, *Παύλειες μελέτες Α'*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Ι. Καραβιδόπουλος, *Αποστόλου Παύλου επιστολές προς Εφεσίους, Φιλιπησίους, Κολοσσαείς, Φιλήμονα*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

9. Το Ισλάμ στα Βαλκάνια και τη σύγχρονη Μέση Ανατολή

Σύγχρονη ιστορική, πολιτική και θρησκευτική ανάλυση και προβληματική γύρω από τις μουσουλμανικές κοινωνίες της Μέσης Ανατολής και τις μουσουλμανικές μειονότητες των Βαλκανίων. Άρθρα, θέσεις και προβληματισμοί της σημερινής έρευνας.

Εγχειρίδια: 1α. Φ. Τοιμπριδίου, Δ. Σταματόπουλος (επιμ.), *Οριενταλισμός στα όρια: από τα οθωμανικά Βαλκάνια στη σύγχρονη Μέση Ανατολή*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2008.

1β. Αγγ. Ζιάκα, *Το σιτικό Ισλάμ. Οι κοινωνικές και πολιτικές του προεκτάσεις στη Μέση Ανατολή*, εκδόσεις Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. D. Shankland, *Ισλάμ και κοινωνία στην Τουρκία*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2003.

(Α. Ζιάκα)

10. Αρχέγονη Θιβητική Θρησκεία και Θιβητικός Βουδισμός

Ο φοιτητής καλείται να κατανοήσει τον ιδιαίτερο κόσμο της Κεντρικής Ασίας και να παρακολουθήσει το φαινόμενο της θρησκευτικής θιβητικής ζωής και εμπειρίας. Παράλληλα με τη θρησκευτική εμπειρία του Θιβέτ ο φοιτητής θα πληροφορηθεί για την ανθρωπογεωγραφία, τον πολιτισμό και την ιδιαίτερη θιβητική κοινωνία. Σε δύο κεφάλαια εξετάζεται η αρχέγονη θιβητική θρησκεία και η σύγχρονη μορφή της που ονομάζεται Βοη, οι βασικές αρχές και οι κοινωνικές της προεκτάσεις. Ακολουθεί η παρουσίαση του θιβητικού βουδισμού ή Λαμαϊσμού, η ιστορία του, η ιδιαίτερη και ογκώδης γραμματεία του που αναπτύσσεται από τον 7^ο μ.Χ. αιώνα και έπειτα, η κοινωνία και η διδασκαλία του, καθώς και το ιδιάζον θεοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης του Θιβέτ κάτω από την αυθεντία του Δαλάι Λάμα ως το 1959. Τέλος παρουσιάζονται οι θρησκευτικοπολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις μετά την προσάρτηση της χώρας στην Κίνα έως σήμερα.

Εγχειρίδια: 1. Γρ. Ζιάκα, *Θιβέτ. Αρχέγονη Θρησκεία και Λαμαϊκός Βουδισμός*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

2. F. von Schönborn, *Δαλάι Λάμα*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005.

(Α. Ζιάκα)

11. Οι επιστολές του Αποστόλου Παύλου

Οι επιστολές του αποστόλου Παύλου είναι ιδιαίτερα πλούσιες θεματολογικά. Περιέχουν τόσο παραδοσιακό υλικό των πρωτοχριστιανικών κοινοτήτων, που υιοθετεί ο απόστολος Παύλος όσο και διάφορες διδασκαλίες του ίδιου. Σκοπός του μαθήματος είναι, αφού εξεταστεί η παύλεια ή μη καταγωγή των επιστολών αυτών, να ερμηνευτούν ορισμένες περικοπές από τις επιστολές αυτές, ώστε να αναδειχθεί τόσο ο χαρακτήρας τους όσο και η θεολογική τους σημασία.

Εγχειρίδια: 1. Ι. Καραβιδόπουλος, *Αποστόλου Παύλου, Επιστολές προς Εφεσίους, Φιλιππησίους, Κολοσσαείς, Φιλήμονα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Σ. Αγουρίδης, *Αποστόλου Παύλου, Πρώτη προς Κορινθίους επιστολή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1982.

(Χ.Ατματζίδης)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

12. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Πολιτισμός

Εγχειρίδια: 1. Ανδρ. Νανάκης, *Οικουμενικού Πατριαρχείου Νεώτερα Ιστορικά*, τ. Α'-Β', εκδόσεις University, Θεσσαλονίκη 2000-2004.

2. Δ. Κομματάς, (μητροπολίτης Σεβαστείας), *Η πατριαρχική και συνοδική Πράξη του 1928, παρακωλυομένη τοις όροις*, εκδόσεις Φωτομέθεξη, Θεσσαλονίκη 2007.
(Ανδρ. Νανάκης)

13. Μνημειακή Τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Α', 4ος- 8ος αι.)

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο μέχρι και τον 8^ο αιώνα. Πλαισίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Εγχειρίδιο: Α. Ξυγγόπουλος, *Μελετήματα χριστιανικής εικονογραφίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

14. Θέματα ερμηνείας της Βυζαντινής Τέχνης, (Μέρος Β', 8ος - 15ος αι.)

Εγχειρίδιο: Αντωνοπούλου-Τρεχλή Ζ., *Από την αρχαία ελληνική πόλιν στη βυζαντινή οικουμένην*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2004.

(Μ. Καζαμία - Τσέρνου)

15. Η Μεσαιωνική Δύση

Εγχειρίδια: 1α. J. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, Θεσσαλονίκη 1993.

1β. Ζαχαρίας Ν. Τουρπανλής, *Η Μεσαιωνική Δύση (5^{ος} - 15^{ος} αι.)*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Φ. Ιωαννίδης)

16. Οι «εμπαθείς λογισμοί» στην ασκητική γραμματεία Ανατολής και Δύσης

Εγχειρίδια: 1. Τ. Spidlik, *Η πνευματικότητα του Ανατολικού Χριστιανισμού*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

2. Γ. Φλορόφοκι, *Οι βυζαντινοί ασκητικοί και πνευματικοί πατέρες*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

(Φ. Ιωαννίδης)

17. Τα Αρεοπαγίτικα συγγράμματα και η πατερική παράδοση

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία με τα αρεοπαγίτικα κείμενα και το πνευματικό περιβάλλον του 5^{ου} αιώνα εντός του οποίου έζησε ο άγνωστος συγγραφέας.

Σε συνδυασμό με τα γραμματολογικά στοιχεία και το περιεχόμενο των Αρεοπαγίτικων συγγραμμάτων εξετάζεται και ο τρόπος με τον οποίο προσέγγισαν ερμηνευτικά τα κείμενα αυτά μεταγενέστεροι πατέρες και εκκλησιαστικοί συγγραφείς. Ειδική αναφορά γίνεται στους Μάξιμο Ομολογητή, Βαρλαάμ Καλαβρό και Γρηγόριο Παλαμά.

Εγχειρίδια: 1α. *Διονυσίου Αρεοπαγίτου συγγράμματα* (Εισαγωγή - Κείμενο - Μετάφραση), εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Χ. Αραμπατζής, *Χριστιανική Γραμματεία*, τόμος Α', εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος Ε', εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

(Χ. Αραμπατζής)

18. Ο Ωριγένης και η ασκητική παράδοση

Στο μάθημα προσεγγίζεται το έργο του μεγαλύτερου και πολυγραφότερου συγγραφέα της πρώτης Εκκλησίας, του Ωριγένη. Τα έργα του προσεγγίζονται μορφολογικά και θεολογικά, συνδέονται με τα πνευματικά ρεύματα της εποχής του και τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η Εκκλησία την εποχή του 3^{ου} αιώνα, ενώ ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη δυναμική που προσέδωσε το θεολογικό του σύστημα στη χριστιανική γραμματεία.

Παρουσιάζεται η επίδρασή του στους μεταγενέστερους συγγραφείς και θεολόγους και εξετάζονται οι λόγοι της καταδίκης των φερόμενων ως απόψεών του από την Ε' Οικουμενική Σύνοδο.

Εγχειρίδια: 1α. Γ. Φλορόφσκι, *Θέματα εκκλησιαστικής ιστορίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Γ. Φλορόφσκι, *Δημιουργία και απολύτρωση*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος Β', εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

(Χρ. Αραμπατζής)

19. Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης

Παρέχονται στοιχεία Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας, με ιδιαίτερη αναφορά στη Βίβλο και τα θεολογικά βιβλία. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της επιστημονικής έρευνας. Εκτίθενται η διαδικασία συγκεντρώσεως και αξιολογήσεως του υλικού, καθώς και η αρχιτεκτονική δομή και σύνταξη της μελέτης.

Εγχειρίδια: 1α. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, *Εγκόλπιον επιστημονικής έρευνας, γ' έκδοση*, Αθήνα 1998.

1β. Θ. Μπέλλας, *Δομή και Γραφή της επιστημονικής εργασίας*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

(Ν. Κρουσουλούδης)

20. Τομές και συνέχειες στην Ιστορία της Ρωσικής Θεολογίας

Εγχειρίδια: 1α. Γ. Φλορόφσκι, *Σταθμοί της Ρωσικής Θεολογίας, Μέρος Α', Θεσσαλονίκη* 1986.

1β. Γ. Μαλιγκούδη, *Ιστορία της Ρωσίας Α'. Η Ρωσία του Κιέβου, (9ος αιώνας-1240)*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ε. Οικονόμου)

21. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Καστοριάς (Ιστορικά στοιχεία, Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική, Συλλογή Κειμηλίων Βυζαντινού Μουσείου)

Εγχειρίδια: 1α. Ε. Ν. Τσιγαρίδας, *Τοιχογραφίες της περιόδου των Παλαιολόγων σε ναούς της Μακεδονίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Ν. Κ. Μουτσόπουλος, *Εκκλησίες της Καστοριάς, 9^{ος}-12^{ος} αιώνας*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1992.

1γ. Στ. Πελεκανίδης - Μ. Χατζηδάκης, *Καστοριά*, εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 1984.

1δ. Ε. Ν. Τσιγαρίδας, *Βυζαντινό Μουσείο Καστοριάς*, εκδόσεις ΤΑΠΑ, Αθήνα 2002.

(Γλ. Χατζούλη)

22. Μοναχισμός και Ασκητική Γραμματεία στην Ανατολή και τη Δύση Α' (πρώτη χιλιετία)

Εγχειρίδια: 1α. Παν. Χρήστου, *Νηπτικά - Ησυχαστικά*, εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Δ. Τσάμης, *Μηττερικόν Στ'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία Α΄*, εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005.

(Π. Υφαντής)

23. Αγιολογικά κοιτάσματα από τη Λογοτεχνία (η περίπτωση του Ν. Καζαντζάκη και του Φ. Ντοστογιέφσκι)

Εγχειρίδια: 1. Π. Αρ. Υφαντής, «*Ηρώας συνάμα κι άγιος*», *Το ανθρωπολογικό ιδεώδες του Νίκου Καζαντζάκη και ο Φραγκίσκος της Ασίζης*, Π.Ε.Κ., Ηράκλειο 2007.

2. Ν. Μπερδιάγεφ, *Το πνεύμα του Ντοστογιέφσκι*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Π. Υφαντής)

24. Το Αυτοκέφαλο των Σλαβικών Εκκλησιών

Εγχειρίδια: 1. Ι. Ταρνανίδης, *Θεωρία και πράξη στην ιστορική εξέλιξη του Αυτοκεφάλου των Σλαβικών Εκκλησιών*, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Αθ. Αγγελόπουλος, *Ο κόσμος της Ορθοδοξίας στην Χερσόνησο του Αίμου σήμερα*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

(Η. Ευαγγέλου)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

25. Ορθοδοξία και σύγχρονοι Θεολογικοί διάλογοι

Εγχειρίδια: 1α. Γ. Μαρτζέλος, *Ορθοδοξία και σύγχρονοι διάλογοι*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Γ. Μαρτζέλος, *Γένεση και πηγές του όρου της Χαλκηδόνας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1986.

2. Α. Παπαδόπουλος, *Θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών*, Θεσσαλονίκη 1996.

(Γ. Μαρτζέλος)

26. Θεολογία της Χάριτος

Εγχειρίδια: 1. Δ. Τσελεγγίδης, *Χάρη και Ελευθερία κατά την Πατερική Παράδοση του ΙΔ΄ αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Β. J. Hilberath, *Περί Θείας Χάριτος. Η ρωμαιοκαθολική δογματική διδασκαλία περί της Θείας Χάριτος*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Τσελεγγίδης)

27. Περί Φύσεως (φιλοσοφική και θεολογική θεώρηση)

Εγχειρίδια: 1α. Λ. Σιάσος, *Η φανέρωση της φύσης*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. ΒΕΠΕΣ, τόμος 4ος, Αθήνα 1955.

2α. Β. Κάλφας, *Περί Φύσεως. Το Β' βιβλίο των Φυσικών*, εκδόσεις Πόλις, 1999.

2β. ΒΕΠΕΣ, τόμος 4ος, Αθήνα 1955.

(Λ. Σιάσος)

28. Περί Ψυχής (Φιλοσοφική και Θεολογική Θεώρηση)

Εγχειρίδια: 1α. Λ. Σιάσος, *Κι' αν το πραγματικό δεν είναι αληθές*: τόμος Α', Αθήνα.

1β. *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος 44 (ΚΕΠΕ), Γρηγόριος Νύσσης, Αθήνα.

2α. Β. Μπετσάκος, *Ψυχή άρα ζωή*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2007.

2β. *Ελληνική Πατρολογία*, τόμος 44 (ΚΕΠΕ), Γρηγόριος Νύσσης, Αθήνα.

(Λ. Σιάσος)

29. Θεολογία και Κινηματογράφος. Το μυστήριο του Χριστού

Εγχειρίδια: 1α. Χρυσόστομος Σταμούλης, *Θεοτόκος και Ορθόδοξο Δόγμα*, β' έκδοση, εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», Θεσσαλονίκη, 2003.

1β. Χρυσόστομος Σταμούλης, *Κυρίλλου Αλεξανδρείας Κατά Ανθρωπομορφιτών Εισαγωγή - Σχόλια - Κείμενο*, εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», Θεσσαλονίκη 1993.

2α. Α. Ταρκόφσκι, *Μαρτυριολόγιο, Ημερολόγια 1970-1986*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2006.

2β. Α. Γιέφτιτς, *Χριστός η χώρα των ζώντων*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2007.

(Χρ. Σταμούλης)

30. Προτεσταντική Θεολογία του 20^{ου} αιώνα

Εγχειρίδια: 1α. Rozino Gibellini, *Η Θεολογία του Εικοστού αιώνα*, Μετάφραση Π. Υφαντής, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002.

1β. Rudolf, Bultmann, *Ιστορία και εσχολογία. Η αιωνιότητα ως παρόν, Μετάφραση: Αλέξανδρος Κοσματόπουλος*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2008.

(Ι. Κουρεμπελής)

31. Ο Νεοχαλκηδονισμός: Μια «αιρετική Χριστολογία» ή μια οικουμενική παράδοση

Εγχειρίδια: 1α. Ιω. Κουρεμπελής, *Οικουμενικά παραδείγματα στην Ιστορία της Εκκλησίας*, Τόμος Α', Θεσσαλονίκη 2002,

1β. Ιω. Κουρεμπελές, *Ο Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικό σημείο δογματικής δι-
αίρεσης*, Θεσσαλονίκη 2003.

2α. Ιω. Κουρεμπελές, *Ρωμανού Μελωδού Θεολογική δόξα (σύγχρονη ιστορικο-
δογματική άποψη και ποιητική Θεολογία)*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονί-
κη 2006

2β. Ιω. Κουρεμπελές, *Η ομιλία του Πατριάρχη Πρόκλου «εις την Παναγίαν Θε-
οτόκον» και η απάντηση του Νεστόριου*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη
2004.

(Ι. Κουρεμπελές)

32. Εκκλησιολογία και Ηθική στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών

Εγχειρίδια: 1. Ιω. Νικολόπουλος, *Οι θέσεις των Ορθοδόξων Εκκλησιών στα κεί-
μενα της Λίμα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Αντ. Παπαδόπουλος, *Μαρτυρία και διακονία της Ορθοδοξίας σήμερα. Οι-
κουμενικά Ι*, εκδόσεις Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1983.

(Στ. Τσομπανίδης)

33. Ορθοδοξία και Οικουμένη

Εγχειρίδια: 1α. Νίκος Ματσούκας, *Οικουμενική Θεολογία*, εκδόσεις Π. Πουρ-
ναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. π. Γεώργιος Τσέτσης, *Οικουμενικά Ανάλεκτα, Συμβολή στην Ιστορία του
Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών*, εκδόσεις Τέρτιος, Κατερίνη 1987.

2α. Εμ. Κλάψη, *Η Ορθοδοξία στον κόσμο*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσα-
λονίκη 2000.

2β. Δαμασκηνός Παπανδρέου, *Λόγος διαλόγου. Η Ορθοδοξία ενώπιον της
τρίτης χιλιετίας*, εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 1997.

(Στ. Τσομπανίδης)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

34. Το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση

Διερευνά τη θέση της θρησκευτικής γενικότερα αγωγής και ειδικότερα του
μαθήματος των Θρησκευτικών στην όλη εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμό-
στηκε κατά το πρόσφατο παρελθόν, τα αναλυτικά προγράμματα του μαθή-
ματος των Θρησκευτικών που ίσχυσαν κατά διαστήματα στη Μέση Εκπαί-

δευση, καθώς και τα διδακτικά βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν. Τέλος ασχολείται με το διδακτικό προσωπικό που άμεσα ή έμμεσα υπηρέτησε το μάθημα των Θρησκευτικών.

Εγχειρίδια: 1α. Ιωάννης Β. Κογκούλης, *Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση (1833-1932). Συμβολή στην ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης*, εκδ. Β', εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1993.

1β. Ιωάννης Β. Κογκούλης, *Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση κατά την πεντηκονταετία 1932-1982 (ιστορικοπαιδαγωγική προσέγγιση και συμβολή στην ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης)*, εκδ. Β', εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

2α. Εμμανουήλ Π. Περσελής, *Στη θρησκευτική αγωγή στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 1997.

2β. Ιωάννης Β. Τσάγκας, *Η Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή στο Εκπαιδευτικό έργο του Ιωάννη Καποδίστρια*, εκδ. Β', εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2001.

(Ι. Κογκούλης)

35. Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση

Ασχολείται με τη σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και ό,τι αυτό συνεπάγεται από κοινωνιολογικής, ψυχολογικής και παιδαγωγικής σκοπιάς. Η εξέταση της σχολικής τάξης συντελείται κυρίως κάτω από το πρίσμα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο κοινωνικοποίησης όσο και σε επίπεδο διδασκαλίας και μάθησης, και μάλιστα κάτω από το πρίσμα της ομαδοσυνεργατικής της μορφής.

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εσωτερική λειτουργία της ομάδας, τους μαθητές και τους δασκάλους ή καθηγητές σε πλήρη αντιστοιχία με τις παιδαγωγικές αρχές και την πραγματικότητα στο ελληνικό σχολείο.

Εγχειρίδια: 1. Ιωάννης Κογκούλης, *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Κωνσταντίνου Γ. Μπίκου, *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004.

(Ι. Κογκούλης)

36. Κήρυγμα και Υμνογραφία

Εγχειρίδια: 1. Αλκιβιάδης Καλύβας, *Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελληνορθόδοξη Εκκλησία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

2. Νικολάου Τωμαδάκη, *Βυζαντινή Υμνογραφία και ποίησης*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1993.

(Δ. Κούκουρα)

37. Υμνολογία και ερμηνεία Λειτουργικών Κειμένων

Εγχειρίδια: 1α. Παναγιώτης Τρεμπέλας, *Εκλογή Ελληνικής Ορθόδοξου Υμνογραφίας*, εκδόσεις «Ο Σωτήρ», Αθήνα 2007.

1β. π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, *Διορθώσεις και παρατηρήσεις εις το Τριώδιον*, τόμ. Α'-Β', εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Νικόλαος Β. Τωμαδάκης, *Η βυζαντινή Υμνογραφία και ποίησης ήτοι εισαγωγή εις την βυζαντινήν φιλολογίαν*, τόμ. δεύτερος, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1993.

(Π. Σκαλτσής)

38. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Μουσική

Εγχειρίδια: 1α. Εμμ. Γιαννόπουλος, *Χορμουζίου Χαρτοφύλακος Εισαγωγή εις το Θεωρητικόν και πρακτικόν της εκκλησιαστικής μουσικής*, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, *Μουσικόν Μηνολόγιον Δ', Ε', Στ'*, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

2α. Εμμ. Γιαννόπουλος, *Θεωρητικές υπηχήσεις και μουσικές κλίμακες Γρηγορίου του πρωτοψάλτου*, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.

2β. π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης *Μουσικόν Μηνολόγιον Ζ', Η', Θ'*, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

(Π. Σκαλτσής)

39. Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πολιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4^{ου} αιώνα. Συστηματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προσέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηριακής

διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειδωλολατρικής ρωμαϊκής Πολιτείας σε χριστιανική.

Εγχειρίδια: 1. Νικόλαος Μαγγιώρος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δονατιστική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεία περίοδο*, εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Ιω. Καραγιαννόπουλος, *Το Βυζαντινό κράτος*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001.

(Ν. Μαγγιώρος)

40. Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελικτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαστικό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Εγχειρίδια: 1. Νικόλαος Μαγγιώρος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δονατιστική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεία περίοδο*, εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Τ. Λουγγής, Ιουστινιανός Πέτρος Σαββάτιος, *Κοινωνία, Ιδεολογία και Πολιτική τον 6^ο αιώνα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ν. Μαγγιώρος)

41. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στον πολιτιστικό και θρησκευτικό χώρο (Διατμηματικό επιλεγόμενο)

Στόχος του μαθήματος:

Με το μάθημα επιδιώκεται οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν το κατάλληλο υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν όταν αποφοιτήσουν να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση ή να αναπτύξουν ατομικές επαγγελματικές δραστηριότητες (αυτο-απασχόληση) ή ως εργαζόμενοι σε οικονομικούς οργανισμούς να συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητά τους (in-tra-entrepreneurship).

Περιεχόμενο:

(α) Ένα γενικό μέρος με τις βασικές θεματικές ενότητες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ίδρυση, λειτουργία και τη διοίκηση μιας επιχείρησης (μικρού ή μεσαίου μεγέθους), (β) Φύλλα εργασίας, ασκήσεις, εφαρμογές (γ) Μελέτες ανάλυσης περιπτώσεων (δ) Σύνδεση με τις επιχειρήσεις (οργάνωση επισκέψεων σε οικονομικούς οργανισμούς).

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα διαμορφωθεί από τους διδάσκοντες.

(Αν. Καθηγήτρια Ευγενία Πετρίδου, Επ. Καθηγητής Ιορδάνης Φλωρόπουλος, Επ. Καθηγήτρια Ελεονώρα Καρασαββίδου, Επ. Καθηγητής Χρήστος Νεγκάκης, Επ. Καθηγητής Χαράλαμπος Σπαθής, Λέκτορας Εμμανουέλλα Πλακογιαννάκη)

(Υπεύθ. Ν. Μαγγιώρος)

42. Διδασκαλία των Θρησκευτικών με νέες τεχνολογίες

Το μάθημα επικεντρώνεται στο πώς οι νέες τεχνολογίες εντάσσονται στην εκπαίδευση και πώς η χρήση των μέσων αυτών διευκολύνει τη διδασκαλία και ενισχύει τη μάθηση. Παρουσιάζονται τρόποι εφαρμογής των υπολογιστών στη σχολική τάξη και διδασκαλίας των Θρησκευτικών με εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων. Ποιες αλλαγές φέρνουν στον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας εντός αλλά και εκτός του σχολείου και τι αλλάζει στη διδακτική και στη μαθησιακή διαδικασία. Επίδειξη εκπαιδευτικών λογισμικών και τρόπου χρήσης τους στην τάξη. Σύγχρονες θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας με υπολογιστές. Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα. Ο νέος ρόλος του θεολόγου - καθηγητή και του μαθητή.

Εγχειρίδια: 1. Βασιλική Μητροπούλου, *Νέες Τεχνολογίες και θρησκευτική αγωγή*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Ανδρέας Κόλλιας, *Οι υπολογιστές στη διδασκαλία και τη μάθηση*, εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

3. Ε. Ζωγόπουλος, *Νέες Τεχνολογίες και Μέσα Επικοινωνίας στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα 2001.

4. Α. Ράπτης, και Α. Ράπτη, *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας*, τόμος Α', Β' εκδόσεις Αρ. Ράπτης, Αθήνα 2002.

(Β. Μητροπούλου)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

43. Φύλο, Πολιτισμός, Θρησκεία

Εγχειρίδιο: 1α. Αναστασία Μπιτσάνη, *Οι Γυναίκες του Γκρέκο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Σημειώσεις.

(Ιω. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

44. Χριστιανισμός και Νεοελληνική Λογοτεχνία

Εξετάζεται και αναπτύσσεται η επίδραση του Χριστιανισμού, και μάλιστα της ορθόδοξης παραδόσεως, στη νεοελληνική λογοτεχνία και δίνεται έμφαση στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μωραϊτίδη, Κόντογλου, Σεφέρη, Πεντζίκη.

Εγχειρίδια: 1. Ανέστης Κεσελόπουλος, *Από τον Παπαδιαμάντη στον Πεντζίκη. Ορθόδοξη Παράδοση και Νεοελληνική Λογοτεχνία*, εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», Θεσσαλονίκη 2003.

2. *Νεοελληνική λογοτεχνία*, εκδόσεις Αστήρ, Αθήνα.

3. Ν. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, *Δαιμόνιο μεσημβρινό*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.

4. Αν. Κεσελόπουλος, *Η λειτουργική παράδοση, στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Α. Κεσελόπουλος)

45. Θεολογικά ρεύματα της Τουρκοκρατίας

Εγχειρίδια: 1α. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Θεολογικά ρεύματα της τουρκοκρατίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Γ. Μαντζαρίδης, *Οδοιπορικό θεολογικής Ανθρωπολογίας*, Άγιον Όρος 2008.

2. G. Rodskalsky, *Η ελληνική θεολογία επί τουρκοκρατίας 1453-1821*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005.

(π. Β. Καλλιακμάνης)

46. Ψηφιακή διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Βάσεις Δεδομένων – Ψηφιακά αρχεία

Η προοπτική της διανυόμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί το πολύπτυχο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο. Αντικείμενα του μαθήματος:

Α. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.

Β. Ψηφιακές συλλογές.

Γ. Ψηφιακά μουσεία.

Δ. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων.

Ε. Πρόγραμμα Access.

Εγχειρίδια: 1α. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική I: Η πληροφορία της Παρατήρησης. Από το Αναλογικό στο Ψηφιακό*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική II: Διαδικασίες επεξεργασίας, ψηφιακής πληροφορίας*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. R. Ramakrishnan - R. Gehrke, *Συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων*, εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη 2002.

(Ν. Μυρίδης)

47. Ψηφιακή Διαχείριση Πληροφορίας. Σχεδίαση Ιστοσελίδων και Ψηφιακές Εκδόσεις

Το μάθημα αναφέρεται στη διαδικασία και μεθοδολογία παραγωγής κειμένων τόσο με τη συμβατική μορφή εντύπων (διατριβές, περιοδικά, βιβλία, κ.ά.), όσο και με την μορφή του υπερκειμένου (hypertext: ιστοσελίδες, e-βιβλία, e-περιοδικά κλπ.) με τα σύγχρονα μέσα και τεχνολογίες. Αναπτύσσεται στη βάση της ακόλουθης διάρθρωσης:

1. Εισαγωγή στην πληροφορία και τη διαχείρισή της.
2. Τεχνικές διαχείρισης πληροφορίας.
3. Αρχές σχεδίασης εντύπου.
4. Υλοποίηση της μορφής εγγράφου: (α) ψηφιακά με χρήση Η/Υ, (β) ηλεκτρονική δημοσιοποίηση και διακίνηση μέσω διαδικτύου.
5. Σχεδίαση και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων.
6. ΕΡΓΑΣΙΑ: εκπόνηση εφαρμοσμένης παραγωγής εντύπου στα πλαίσια του μαθήματος.

Εγχειρίδια: 1α. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική I: Η πληροφορία της Παρατήρησης. Από το Αναλογικό στο Ψηφιακό*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική II: Διαδικασίες επεξεργασίας, ψηφιακής πληροφορίας*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Π. Αναστασιάδης, *Στον αιώνα της Πληροφορίας*, εκδόσεις Λιβάνη, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ν. Μυρίδης)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Τα χειρόγραφα του Κουμράν και η εποχή τους

Η ανακάλυψη των χειρογράφων του Κουμράν δημιούργησε μια νέα εποχή και περιοχή στην έρευνα της Παλαιάς Διαθήκης. Στο μάθημα θα μελετηθεί το περιεχόμενο των χειρογράφων, η θεολογία τους καθώς και ο περιβάλλων χώρος την εποχή που ζουν οι Εσσαίοι στην περιοχή. Αυτή η προσέγγιση γίνεται δυνατή κυρίως μέσω της αποκαλυπτικής γραμματείας.

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Καϊμάκης, *Τα χειρόγραφα του Κουμράν και η θεολογία τους*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Δ. Καϊμάκης, *Η ιουδαϊκή αποκαλυπτική Γραμματεία και η θεολογία της*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Γ. Γρατσέας - Σ. Αγουρίδης, *Τα χειρόγραφα της Νεκρής Θάλασσας*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2003.

(Δ. Καϊμάκης)

2. Οι θρησκευτικοί θεσμοί του αρχαίου Ισραήλ

Το μάθημα θα ασχοληθεί με τη μελέτη των θρησκευτικών θεσμών του αρχαίου Ισραήλ. Θα μελετήσουμε τους τόπους λατρείας καθώς και τις γιορτές και λειτουργίες του αρχαίου Ισραήλ με πιο σημαντική την αγγελική λειτουργία του Κουμράν.

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Καϊμάκης, *Οι θεσμοί της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Δ. Καϊμάκης, *Τα Ελοχίμ δεν θα παραχθούν εις τον αιώνα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Ν. Ολυμπίου, *Το βαμά ως χώρος λατρείας στο αρχαίο Ισραήλ*, εκδόσεις Δ. Μαυρομάττη, Αθήνα 1991.

(Δ. Καϊμάκης)

3. Βιβλική και λειτουργική θεολογία

Αγία Γραφή και Ευχαριστία στη σύγχρονη θεολογική προβληματική συ-

μπλέκονται διαλεκτικά, και θα έλεγε κανείς και δυναμικά, ως δύο μεγέθη που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ταυτότητα της χριστιανικής διδασκαλίας. Αν στο παρελθόν κυριαρχούσε η διαλεκτική Αγίας Γραφής - Παράδοσης, αυτό που σήμερα καθορίζει, αλλά και στο άμεσο μέλλον πρόκειται να καθορίσει σημαντικά τις θεολογικές συζητήσεις είναι η σχέση του πρωτογενώς καταγεγραμμένου λόγου του Θεού (Αγία Γραφή) και της πρωτογενούς εμπειρίας της Εκκλησίας (Ευχαριστία). Μακροερμηνευτική ανάλυση των ευχαριστιακών, εκκλησιολογικών, πνευματολογικών και εσχατολογικών χωρίων της Κ.Δ. Το αίτημα της λειτουργικής αναγέννησης. Θεολογικά επιχειρήματα υπέρ και ανασκευή των επιχειρημάτων που κατά καιρούς παρουσιάζονται εναντίον της λειτουργικής αναγέννησης.

Εγχειρίδια: 1α. Π. Βασιλειάδη, *Lex orandi. Λειτουργική θεολογία και λειτουργική αναγέννηση*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2005.

1β. Π. Βασιλειάδης, *Επίκαιρα Αγιογραφικά θέματα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

2. Π. Βασιλειάδης, *Τα Λόγια του Ιησού. Το αρχαιότερο Ευαγγέλιο*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2005.

(Π. Βασιλειάδης)

4. Βιβλική εβραϊκή γλώσσα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτότυπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό.

Εγχειρίδια: 1. Δ. Δοϊκος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Μ. Κωνσταντίνου, *Βίβλος και Ουγαριτικά κείμενα*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Μ. Κωνσταντίνου)

5. Το πολιτιστικό περιβάλλον της Βίβλου

Το σύγγραμμα εξετάζει τις κυριότερες πηγές που έχουμε στη διάθεσή μας για την ιστορία της Παλαιστίνης.

Εγχειρίδια: 1. Μ. Κωνσταντίνου, *Πηγές της Ιστορίας της Παλαιστίνης*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Μ. Κωνσταντίνου, *Παλαιά Διαθήκη. Αποκρυπτογραφώντας την πανανθρώπινη κληρονομιά*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2008.

(Μ. Κωνσταντίνου)

6. Η αίρεση του «Ορφικού βίου» σε σχέση με τη θρησκευτική «ορθοδοξία» του ολυμπιακού πανθέου

Εγχειρίδια: 1. Russell McCutcheon, *Κατασκευάζοντας τη Θρησκεία*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

2. L. Martin - P. Pachis, *Hellenization, Empire and Globalization: Lessons from Antiquity*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Π. Παχής)

7. Η δευτερονομιστική παράδοση και η επίδρασή της στη βιβλική γραμματεία

Εγχειρίδια: 1. Ι. Μούρτζιος, *Η Παλαιά Διαθήκη. Διάγραμμα περιεχομένου των Ιστορικών Βιβλίων*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

2. Στ. Καλαντζάκης, «*Εν αρχή επιείησεν ο Θεός*». Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(Ιω. Μούρτζιος)

8. Ερμηνεία παλαιοδιαθηκικών κειμένων

Εγχειρίδια: 1. Ι. Μούρτζιος, *Ερμηνευτικές μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη*, τόμ. Β', εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Η. Β. Οικονόμου, *Παραδόσεις Αρχαιολογίας της Παλαιστίνης και Βιβλικής Θεολογίας*, εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 1985.

(Ιω. Μούρτζιος)

9. Μετάφραση και μεταφραστές στη χριστιανική γραμματεία

Μεταφράσεις και μεταφραστές της Βίβλου, πατερικών και λειτουργικών κειμένων στις δύο κλασικές γλώσσες (ελληνική και λατινική) από τα χρόνια του Ιερωνύμου ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453), στο πλαίσιο του θεολογικού και πολιτισμικού διαλόγου Ανατολής και Δύσης.

Εγχειρίδια: 1α. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Το κόρος των Πατέρων της Εκκλησίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Δ. Γούτσου Δ. (επιμ.), *Ο Λόγος της μετάφρασης*, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα Αθήνα 2001.

2. Χρ. Σαλταπήδας, *Μετάφραση και πιστότητα. Το πνεύμα ή το γράμμα;* εκδόσεις Απόστροφος, Κέρκυρα 2000.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

10. Παλαιογραφία και κριτική κειμένων

Σκοπός του μαθήματος είναι: α) να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων καθώς και τη μέθοδο και τους μηχανισμούς κριτικής έκδοσης ενός κειμένου και β) να ασκηθούν στην ανάγνωση χειρογράφων.

Εγχειρίδια: 1α. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Φουλγεντίον, Προς Πέτρον περί πίστεως editio princeps*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Ed. Mioni Ed., *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία* (μετάφρ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη), εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1977.

2. L. D.Reynolds L.D. - Wilson L.D., *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασικών κειμένων* (μετάφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκη), εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1981.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

11. Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα

Θα γίνει γενική παρουσίαση της σύγχρονης προβληματικής για τη σχέση ανάμεσα στην απόκρυφη χριστιανική γραμματεία και την Καινή Διαθήκη. Θα μελετηθούν διηγήσεις των απόκρυφων συγκριτικά προς τις αντίστοιχες της Καινής Διαθήκης. Τέλος θα προβληθεί η επίδραση των Απόκρυφων στη ζωή και την τέχνη της Εκκλησίας και γενικότερα τον πολιτισμό.

Εγχειρίδια: 1α. Ι. Καραβιδόπουλος, *Α' Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Ι. Καραβιδόπουλος, *Β' Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Κ. Μποζίνης, *Το Ευαγγέλιο του Νικοδήμου*, εκδόσεις Ζήτηρος, Θεσσαλονίκη.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

12. Ο Αριστοτέλης και η ελληνική σκέψη στην Αραβική Παράδοση

Εξετάζεται η ιστορία μεταβίβασης των ελληνικών γραμμάτων στον αραβοϊσλαμικό κόσμο και η επίδρασή τους στην πνευματική καρποφορία του «αραβοϊσλαμικού πολιτισμού» (8^{ος}-13^{ος} αι.). Στο πρώτο μέρος εξετάζεται η ιστορία μεταβίβασης των ελληνικών γραμμάτων στην αραβική παράδοση και η δημιουργία των αραβικών επιστημών· στο δεύτερο διδάσκεται η ιστορία μεταβίβασης των ελληνικών γραμμάτων και του Αριστοτέλη στην αραβοϊσλαμική παράδοση, ενώ στο τρίτο μέρος εξετάζονται τα ελληνοαραβικά

γνωμολόγια και η ψευδεπίγραφη αριστοτελική φιλολογία. Το αντικείμενο της τελευταίας ενότητας αφορά στην αξιοποίηση της αριστοτελικής φιλοσοφίας και της ελληνικής σκέψης από τους Άραβες, τη δημιουργία του αραβοϊσλαμικού Αριστοτελισμού, τη γένεση της ισλαμικής φιλοσοφίας, τους φορείς της (al-Kindî, al-Fârâbî, Ibn Sînâ, al-Ghazzâlî, Ibn Rushd) και τη μεταβίβαση του αραβικού αριστοτελισμού στην ευρωπαϊκή σκέψη, κυρίως δια μέσου του Αλβέρτου του Μεγάλου και του Θωμά του Ακινάτη.

Εγχειρίδια: 1α. Γρ. Ζιάκα, *Τα Ελληνικά Γράμματα και ο Αριστοτέλης στην Αραβική Παράδοση*, εκδόσεις Άγρα, Αθήνα 2007.

1β. Γρ. Ζιάκα, *Ισλάμ. Θρησκεία και πολιτεία*, εκδόσεις Κορνηλία Σφακιανάνη, Θεσσαλονίκη ³2007.

2. Δ. Γούτας, *Η αρχαία ελληνική σκέψη στον αραβικό πολιτισμό*, εκδόσεις Περιπλους, Αθήνα 2001.

(Α. Ζιάκα)

13. Επιστολές της Καινής Διαθήκης

Η προς Εβραίους επιστολή, ένα έργο γραμμένο σε ανώτερη κοινή ελληνιστική γλώσσα, κεντρίζει το ενδιαφέρον των ερευνητών τόσο ως προς τη δομή της όσο και ως προς τις ιδέες της. Παρόλα αυτά υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και εκτιμήσεις για την αξία της και τη θέση της στον Κανόνα. Σκοπός του μαθήματος είναι μέσα από την ερμηνεία περικοπών της επιστολής να αναδειχθεί η μεγάλη θεολογική αξία της.

Εγχειρίδια: 1α. Γ. Γρατσέας, *Η προς Εβραίους επιστολή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη ²1999.

1β. Μ. Γκουτζιούδης, *Ιωβηλαίο έτος, Μελχισεδέκ και η προς Εβραίους Επιστολή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Β. Στογιάννος, *Πρώτη Επιστολή Πέτρον*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Χ. Ατματζίδης)

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

14. Ιστορία - Θεσμοί της Εκκλησίας Θεσσαλονίκης από τις διηγήσεις των θαυμάτων του Αγίου Δημητρίου

Σημειώσεις.

(Α. Νανάκης - Α. Κυριατζή)

15. Αιρέσεις και Ορθόδοξη Πίστη κατά την πρώτη χιλιετία

Εγχειρίδια: 1α. Ν. Ματσούκας, *Ορθοδοξία και αίρεση στους εκκλησιαστικούς συγγραφείς του Δ', Ε' και Στ' αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992.

1β. Ν. Ματσούκας, *Δαμασκηνού Ιωάννου, Κατά Μανιχαίων διάλογος και προς τους διαβάλλοντας τας αγίας εικόνας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

(Φωτ. Ιωαννίδης)

16. Ιωάννης Βέκκος, Γρηγόριος Παλαμάς, Βησσαρίων Νικαίας και Μάρκος Εφέσου και το ζήτημα του Filioque.

Το ζήτημα της εκπόρευσης του Αγίου Πνεύματος απασχόλησε τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς και πατέρες στο πλαίσιο των συζητήσεων και συνόδων του 13^{ου}, 14^{ου} και 15^{ου} αιώνα. Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει τις τάσεις που αναπτύχθηκαν εντός της ορθόδοξης εκκλησίας και να εξετασθεί η διδασκαλία των κυριότερων εκφραστών τους μέσα από τη συγγραφική τους παραγωγή.

Εγχειρίδια: 1α. Χ. Αραμπατζής, *Ανθολογία των Πατερικών Κειμένων του 14ου-15ου αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Χ. Αραμπατζής, *Η ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία του 13ου αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική γραμματολογία*, τόμος Β', εκδόσεις Κυρομάνας, Θεσσαλονίκη 2002.

(Χρ. Αραμπατζής)

17. Ο «θεωρητικός Βίος» στην ανατολική χριστιανική παράδοση

Το μάθημα αποσκοπεί στην μύηση των φοιτητών στα έργα των πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων που αναφέρονται στον «θεωρητικό βίο», στην πορεία δηλαδή των αγίων προς τη συνάντηση με τον Θεό και τη μέθεξη των θεοποιών ενεργειών του από τον παρόντα βίο. Το μάθημα επικεντρώνεται στους Καππαδόκες Γρηγόριο Θεολόγο και Γρηγόριο Νύσσης, και στους Ευάγριο Ποντικό, Διάδοχο Φωτικής, Ιωάννη της Κλίμακος και τον Συμεών τον Νέο Θεολόγο.

Εγχειρίδια: 1α. Τ. Spidlik, *Η πνευματικότητα του ανατολικού χριστιανισμού*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Γρηγορίου Παλαμά συγγράμματα, τόμος Β', εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1994.

2. Νικηφόρου Καλλιστου Ξανθοπούλου, *Εξήγησις σύντομος εις την Κλίμακα του Ιωάννου*, Ι. Μ. Νικοπόλεως και Πρεβέζης, Πρέβεζα 1997.

(Χρ. Αραμπατζής)

18. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Ελλάδος

Μετά από εισαγωγή στην Ιστορία και την Εκκλησιαστική Ιστορία και τις βοηθητικές επιστήμες της, παρουσιάζονται αναλυτικά οι διάφορες πηγές (άμεσες και έμμεσες) της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος και παρέχονται στοιχεία κριτικής εκδόσεως κειμένων.

Εγχειρίδια: 1α. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, *Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, β' επανέκδοση, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1998.

1β. Χρυσσοτ. Παπαδόπουλος (Αρχιεπίσκοπος Αθηνών), *Η Εκκλησία της Ελλάδος απ' αρχής μέχρι του 1934*, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2000.

(Ν. Κρουσουλούδης)

19. Σλαβική Αγιολογία

Εγχειρίδιο: Δ. Γόνης, *Ο Όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης, Προλεγόμενα στα υμναγιολογικά ελληνικά κείμενα*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

20. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία των Πρεσπών (Ιστορικά στοιχεία, Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική).

Εγχειρίδια: 1α. Ν. Κ. Μουτσόπουλος, *Η Βασιλική του Αγίου Αχιλλείου στην Πρέσπα. Ένα Μνημείο κιβωτός της τοπικής Ιστορίας*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Ν. Κ. Μουτσόπουλος, *Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά μνημεία της Μακεδονίας. Εκκλησίες του Νομού Φλώρινας*, εκδόσεις Μαλλιάρης, Θεσσαλονίκη 2003.

(Γλ. Μ. Χατζούλη)

21. Η πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό (18^{οο} - 19^{οο} αι.)

Εγχειρίδια: 1α. Διον. Δ. Βαλαΐς, *Πτυχές από την πνευματική κίνηση στον υπό-*

δουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18^{ου} - 19^{ου} αι., εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Διον. Δ. Βαλαΐς, *Ανάλεκτα από τη χειρόγραφη παράδοση του Ελληνισμού (17^{ου} - 19^{ου} αι.)*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

2α. Μανουήλ Γεδεών, *Η πνευματική κίνησης του Γένους κατά τον ΙΗ΄ και ΙΘ΄ αιώνα*, εκδόσεις Ερμής, Αθήνα.

2β. Αικ. Κουμαριανού - Λ. Δρούλια - Ε. Layton, *Το ελληνικό βιβλίο (1476-1830)*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1986.

(Δ. Βαλαΐς)

22. Μοναχισμός και Ασκητική Γραμματεία στην Ανατολή και τη Δύση Β΄ (Δεύτερη Χιλιετία)

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Τσάμης, *Ανθολόγιο εκκλησιαστικών κειμένων. Κείμενα της λατινικής γραμματείας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία Β΄*, εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005.

(Π. Υφαντής)

23. Θεοτόκος: εγκώμια υμνολογικά και τέχνη της Θεομητορικής αγιότητας

Εγχειρίδια: 1α. Δ. Τσάμης, *Θεομητορικά θαύματα Α΄-Β΄*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Α. Κορακίδης, *Τα περί του Ρωμανού του Μελωδού Μελετήματα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς.

2. Δ. Τσάμης, *Θεομητορικών. Ανθολόγια Εκκλησιαστικών κειμένων και εικόνων προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου Μαρίας*, τόμος Α΄, εκδόσεις Λυδία, Θεσσαλονίκη 1998.

(Π. Υφαντής)

24. Βυζάντιο και Σλάβοι

Εγχειρίδια: 1. D. Obolensky, *Η βυζαντινή κοινοπολιτεία. Η ανατολική Ευρώπη, 500-1453*, τόμοι Α΄-Β΄, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Μ. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, *Οι βαλκανικοί λαοί κατά τους μέσους χρόνους*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1992.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

25. Πτυχές της Κυριλλομεθοδιανής κληρονομιάς.

Εγχειρίδια: 1α. Αντ.-Αιμ. Ταχιάος, *Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι αρχαιότερες βιογραφίες των Θεσσαλονικέων εκπολιτιστών των Σλάβων*, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Αντ.-Αιμ. Ταχιάος, *Κύριλλος και Μεθόδιος, Οι θεμελιωτές της αρχαίας σλαβικής γραμματείας*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

2α. Αντ.-Αιμ. Ταχιάος, *Βυζάντιο, Σλάβοι, Αγιον Όρος. Αναδρομή σε αμοιβαίες σχέσεις και επιδράσεις*, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.

2β. Κ. Νιχωρίτης, *Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι αγώνες και το έργο τους για την ένταξη των Σλάβων στον βυζαντινό πολιτισμό και τα ελληνικά γράμματα*, εκδόσεις Ηρόδοτος, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**26. Ορθόδοξο Χριστολογικό Δόγμα και σύγχρονος θεολογικοφιλοσοφικός προβληματισμός**

Εγχειρίδια: 1. Γεώργιος Μαρτζέλος, *Η Χριστολογία του Βασιλείου Σελευκίας και η Οικουμενική σημασία της*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, 2006.

2. Γ. Μαρτζέλος, *Γένεση και Πηγές του όρου της Χαλκηδόνας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

(Γ. Μαρτζέλος)

27. Θεολογία της εικόνας

Εγχειρίδια: 1. Δ. Τσελεγγίδης, *Εικονολογικές Μελέτες*, Αλεξανδρούπολη 2003.

2. L. Uspensky, (Μετάφραση: Σπ. Μαρίνη), *Η Θεολογία της εικόνας στην Ορθόδοξη Εκκλησία*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1999.

(Δ. Τσελεγγίδης)

28. Ορθόδοξη Θεολογία - Ανώτατη Θεολογική εκπαίδευση σήμερα - Προσανατολισμός της σύγχρονης παιδείας

Εγχειρίδια: 1. Δ. Τσελεγγίδης, *Ορθόδοξη Θεολογία και Ζωή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Γ. Πατρώνος, *Θεολογία και Ορθόδοξο βίωμα*, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 1994.

(Δ. Τσελεγγίδης)

29. Πατέρες και Φιλοσοφία

Εγχειρίδια: 1α. Λ. Σιάσος, *Αίμα σταφυλής*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα.

1β. Migne J. P., *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. 29 (ΚΕΠΕ), Μέγας Βασίλειος, Αθήνα 1989.

2α. Ν. Ματσούκας, *Επιστήμη, Φιλοσοφία και Θεολογία στην Εξαήμερο του Μεγάλου Βασιλείου*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1990.

2β. Ελληνική Πατρολογία, τ. 29 (ΚΕΠΕ) Μέγας Βασίλειος, Αθήνα
(Λ. Σιάσος)

30. Νεοελληνική αλλοτριώση

Εγχειρίδια: 1α. Χρ. Γιανναράς, *Ορθοδοξία και Δύση στη Νεώτερη Ελλάδα*, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα.

1β. Μακρυγιάννης, *Στρατηγού Μακρυγιάννη, Οράματα και θάματα*, εκδόσεις ΜΙΕΤ, Αθήνα 1983.

2α. Ν. Πανταζόπουλος, *Νεοελληνικό κράτος και ευρωπαϊκή κοινότητα*, εκδόσεις Παρουσία, Αθήνα 1998.

2β. Μακρυγιάννης, *Στρατηγού Μακρυγιάννη, Οράματα και θάματα*, εκδόσεις ΜΙΕΤ, Αθήνα 1983.

(Λ. Σιάσος)

31. Γέροντας Σωφρόνιος και Νίκος-Γαβριήλ Πεντζίκης. Η Τέχνη της Θεολογίας κι η Θεολογία της Τέχνης

Εγχειρίδια: 1α. Χρ. Σταμούλης, *Η γυναίκα του Λωτ και η σύγχρονη Θεολογία*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2008.

1β. Χρ. Σταμούλης, *Άσκηση αυτοσυνειδησίας. Μελετήματα δογματικής θεολογίας*, εκδόσεις το Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2004.

2α. αρχ. Σωφρόνιος (Ζαχάρωφ), *Οψόμεθα τον Θεόν καθώς έστι*, εκδόσεις Ι. Μ. Τιμίου Σταυρού Έσσεξ Αγγλίας 1993.

2β. Ν. Γ. Πεντζίκης, *Ομιλήματα*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 1992.

(Χρ. Σταμούλης)

32. Το ρίσκο του Θεού, ο έρωτας και η σύγχρονη επιστήμη

Εγχειρίδια: 1α. Χρ. Σταμούλης, *Έρωτας και Θάνατος. Δοκιμή για ένα πολιτισμό της σάρκωσης*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2008.

1β. Χρ. Σταμούλης, *Φύση και αγάπη και άλλα μελετήματα*, εκδόσεις το Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2007.

2α. I. Prigogine, *Το τέλος της βεβαιότητας. Χρόνος, χάος και νόμοι της φύσης*, εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα 2003.

2β. M. Onfray, *Πραγματεία περί αθεολογίας. Φυσική της Μεταφυσικής*, εκδόσεις Εξάντας - Νήματα, Αθήνα 2006.

(Χρ. Σταμούλης)

33. Θεολογία ωδύνουσα; (Το πρόβλημα της Θεοδικίας και το ερώτημα του Κακού)

Εγχειρίδια: 1α. Ν. Ματσούκας, *Το Πρόβλημα του Κακού (Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας)*, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Ι. Δαμασκηνός, *Κατά Μανιχαίων Διάλογος, Προς τους διαβάλλοντας τας αγίας Εικόνας* Λόγοι Τρεις, Κείμενο - μετάφραση - εισαγωγή - σχόλια Ν. Ματσούκα, Θεσσαλονίκη 1988.

(Ι. Κουρεμπελής)

34. «Ποιητική Θεολογία». Από τις ομιλίες του Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως στα ποιήματα του Ρωμανού του Μελωδού

Εγχειρίδια: 1α. Ιω. Κουρεμπελής, *Η Ομιλία του Πατριάρχη Πρόκλου «εις την Παναγίαν Θεοτόκον» και η απάντηση του Νεστορίου*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. αρχ. Αν. Κουστένης, *Ρωμανού Μελωδού Ύμνοι*, Αθήνα 2003.

2α. Α. Λ. Κορακίδης, *Τα περί του Ρωμανού του Μελωδού Μελετήματα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

2β. Α. Λ. Κορακίδης, *Ρωμανού του Μελωδού Ύμνος και Λόγος*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1990.

(Ι. Κουρεμπελής)

35. Παγκοσμιοποίηση: Πρόκληση για την Ορθόδοξη Εκκλησία και την Οικουμενική Κίνηση

Εγχειρίδια: 1. Αναστάσιος Γιαννουλάτος, Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2002⁴.

2. π. Εμμανουήλ Κλάψης, *Ορθόδοξες Εκκλησίες σε έναν πλουραλιστικό κόσμο. Ένας οικουμενικός διάλογος*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2006.

(Στ. Τσομπανίδης)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

36. Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Εγχειρίδια: 1. Ιωάννης Β. Κογκούλης, *Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη Λατρευτική Αγωγή*, β' έκδοση, εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Εμμανουήλ Π. Περσελής, *Κατήχηση και παιδεία. Μελετήματα χριστιανικής θρησκευτικής αγωγής*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2003.

(Ι. Κογκούλης)

37. Εκκλησία και Γυναίκα

Εγχειρίδια: 1. Δήμητρα Κούκουρα, *Η θέση της Γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία και άλλα Μελετήματα Οικουμενικού Προβληματισμού*, εκδόσεις Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Δήμητρα Κούκουρα, *Η θέσις της γυναίκος εν τη Ορθόδοξω Εκκλησία και τα περί χειροτονίας των γυναικών*, Ρόδος, Ελλάς, 30 Οκτ.-7 Νοεμβρ. 1988, εκδόσεις «Τέρτιος», Κατερίνη.

(Δ. Κούκουρα)

38. Ιστορική εξέλιξη και Θεολογία των Μυστηρίων

Εγχειρίδια: 1α. Παναγιώτης Σκαλτοής, *Γάμος και Θεία Λειτουργία. Συμβολή στην Ιστορία και τη Θεολογία της Λατρείας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, 1998.

1β. Νέναντ Μιλόσεβιτς, *Η Θεία Ευχαριστία ως κέντρον Θείας Λατρείας. Η Σύνδεσις των Μυστηρίων μετά της Θείας Ευχαριστίας*, Θεσσαλονίκη, 2005.

2. π. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, *Η Θεολογική μαρτυρία της εκκλησιαστικής λατρείας*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1996.

(Π. Σκαλτσής)

39. Θέματα Ψαλτικής τέχνης

Εγχειρίδια: 1α. Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, *Η Ψαλτική Τέχνη. Λόγος και μέλος στη λατρεία της Ορθόδοξης εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2004 (β' έκδοση, Θεσσαλονίκη 2008).

1β. π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, *Η Αγία και Μεγάλη Εβδομάς*, Θεσσαλονίκη 2004.

2α. Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, *Η Ψαλτική Τέχνη. Λόγος και μέλος στη λατρεία της Ορθόδοξης εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2004 (β' έκδοση, Θεσσαλονίκη 2008).

2β. π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, *Μουσικόν Τριώδιον Α', Β'*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Σκαλτσής)

40. Η Λειτουργική Προσευχή κατά την περίοδο του Ησυχασμού

Εγχειρίδια: 1α. Π. Σκαλτσής, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής, με ειδική αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Π. Σκαλτσής, *Θηκαράς*, εκδόσεις Ι. Μ. Παντοκράτορος Αγίου Όρους.

2. Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, *Η νοερά προσευχή έκφραση αληθούς λατρείας Θεού, μετά συναγωγής κειμένων παλαιών και νέων γερόντων*, εκδόσεις «Μυγδονία», Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Σκαλτσής)

41. Το Δίκαιο των Ετεροδόξων Εκκλησιών

Συγκριτική παρουσίαση της οργάνωσης και διοίκησης της Ρωμαιοκαθολικής και Αγγλικανικής Εκκλησίας. Η θέση των κληρικών και των λαϊκών, τα μυστήρια, η εκκλησιαστική περιουσία, οι εκκλησιαστικές ποινές και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια σύμφωνα με το νέο Κώδικα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την τελευταία έκδοση των Κανόνων της Εκκλησίας της Αγγλίας. Ιδιαίτερη αναφορά στη διδασκαλία Ρωμαιοκαθολικών και Αγγλικανών για τις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας.

Εγχειρίδια: 1. Ν. Μαγγιώρος, *Το περιουσιακό δίκαιο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Μαγγιώρος)

42. Δημιουργία και χρήση ηλεκτρονικού υλικού ως διδακτικού μέσου για τη διδασκαλία των Θρησκευτικών

Πώς σχεδιάζεται μια εκπαιδευτική εφαρμογή για διδασκαλία στην τάξη. Επιλογή και χρήση νέων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στη σχολική τάξη. Εφαρμογή των θεωριών μάθησης στις τεχνικές δημιουργίας σχεδίων μαθημάτων διδασκαλίας με Η/Υ στη σχολική τάξη με χρήση υπολογιστή. Αρχές σχεδιασμού παρουσίασης ηλεκτρονικού υλικού για διδασκαλία με ηλεκτρονικό υπολογιστή και τεχνικές δημιουργίας του. Σχεδιασμός και ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας για τα Θρησκευτικά με Η/Υ.

Εγχειρίδια: 1. Βασιλική Μητροπούλου, *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Κωνσταντίνος Μπίκος, *Εκπαιδευτικοί και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1995.

3. Ιωάννης Κανάκης, *Διδασκαλία και μάθηση με σύγχρονα μέσα διδασκαλίας*, εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 1999.

4. Βασιλική Μητροπούλου, *Υποδείγματα συγγραφής εργασιών και βιβλιογραφίας*, εκδόσεις Ι. Καραδέδος, Μέθεξς, Θεσσαλονίκη 2008.

(Β. Μητροπούλου)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

43. Προκλήσεις Βιοηθικής

Το μάθημα παρουσιάζει τους παράγοντες που δημιούργησαν τη βιοηθική και αντιμετωπίζει τα διλήμματα που προέρχονται από τη βιοτεχνολογία, τη βιολογία, τη βιοϊατρική και τη γενετική. Αναφέρεται στις προκλήσεις που αναφέρονται τόσο στην αρχή της ανθρώπινης ζωής, όπως τεχνητή και εξωσωματική γονιμοποίηση, κλωνοποίηση, αποκωδικοποίηση ανθρώπινου γονιδιώματος, εμβρυϊκή έρευνα, προγεννητικό έλεγχο, εκτρώσεις κ.λπ. όσο και εκείνες που παρουσιάζονται στην πορεία και το τέλος της, όπως είναι η ευθανασία, οι μεταμοσχεύσεις και ο εγκεφαλικός θάνατος.

Εγχειρίδια: 1. Ανέστης Κεσελόπουλος, *Εκ του Θανάτου εις την Ζωήν*.

Θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της Βιοηθικής, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Απ. Νικολαΐδης, *Από τη γένεση στη γενετική*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

3. Β. Φανάρας, *Υποβοηθούμενη, αναπαραγωγή*, εκδόσεις Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2000.

(Αν. Κεσελόπουλος)

44. Προσέγγιση στον ορθόδοξο μοναχισμό

Εγχειρίδια: 1. Αν. Κεσελόπουλος, *Αλλ' είδον μοναχούς. Προσέγγιση στον ορθόδοξο μοναχισμό*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Μωϋσής Αγιορείτης, *Κάλλιστος Γουέαρ, Πάυλος Ευδοκίμωφ, Ολιβιέ Κλεμάν, Σταύρος Φωτίου, Ορθόδοξος μοναχισμός*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1997.

(Αν. Κεσελόπουλος)

45. Ποιμαντική και Συμβουλευτική Γάμου και Οικογένειας

Εγχειρίδια: 1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Γάμος και οικογενειακή ζωή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ι. Μεγιεντόρφ, *Ο ορθόδοξος γάμος*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2004.

(π. Β. Καλλιακμάνης)

46. Θρησκευτικές ταυτότητες στο σύγχρονο κόσμο

Το μάθημα εξετάζει το ρόλο των θρησκευτικών ταυτοτήτων στο σύγχρονο κόσμο: Περιλαμβάνει θέματα όπως: Θρησκεία και ταυτότητα: Εννοιολογικές προσεγγίσεις, Θρησκεία και πολιτιστικός πλουραλισμός, Η χριστιανική ταυτότητα σ' έναν πλουραλιστικό κόσμο, Θρησκεία και βία, Θρησκευτικές ταυτότητες: μέσο σύγκρουσης ή συναίνεσης; Μετανάστες στην Ελλάδα: Θρησκεία και οργάνωση της καθημερινής ζωής.

Εγχειρίδια: 1α. Ν. Παπαγεωργίου, *Μεταμορφώσεις του Ιερού*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Ν. Παπαγεωργίου, *Ινδία - Μύθος και Πραγματικότητα*, εκδόσεις Μέθεξη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Παπαγεωργίου)

47. Ψηφιακή Επεξεργασία Θεολογικών Δεδομένων και Κειμένων (TLG). Έρευνα & Ερευνητικά Προγράμματα.

Εισαγωγή στην Θεωρία της Πληροφορίας και εφαρμογές της στα θεολογικά

δεδομένα. Η εργοδικότητα των Η/Υ στην άντληση, ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων θεολογικού ενδιαφέροντος. Ειδικές μετρητικές εφαρμογές στον χώρο της θεολογικής έρευνας.

Ανάλυση και επεξεργασία του κειμενικού πλούτου της Θεολογίας με την υποστήριξη των λογικών μηχανών της Πληροφορικής. Συνδρομή της υπολογιστικής τεχνολογίας στην άντληση δεδομένων (data mining) και δόμηση εφαρμογών στο κυριότερο πεδίο της θεολογικής έρευνας: τα κείμενα. Ψηφιοποιήσεις, αναλύσεις περιεχομένου, ψηφιακή επεξεργασία λόγου, αναλύσεις δομής, περιλήψεις, ψηφιακή επεξεργασία κειμένου κ.ά. Ειδική αναφορά στην ψηφιακή συλλογή κειμένων ελληνικής γλώσσας TLG: Thesaurus Linguae Graecae. Παρουσίαση του περιβάλλοντος χρήσης της Βάσης Δεδομένων του TLG.

Συλλογές κειμένων θεολογικών: Sources Chrétiennes, Patrologia Graeca κ.ά. Ψηφιοποιήσεις και ψηφιακές μορφές των συλλογών. Τεχνικά στοιχεία ανάλυσης, κλειδες, ψηφιακοί αλγόριθμοι άντλησης δεδομένων από τις συλλογές, ευρετήρια κ.λπ.

Δόκιμος, πληθωρικός και αναπτυσσόμενος χώρος εφαρμοσμένης έρευνας και εργασίας είναι ο χώρος σύνταξης, εκπόνησης και ανάπτυξης προγραμμάτων στα πλαίσια π.χ. της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Κεντρικό θεματικό και εργονομικό πεδίο στην διεξαγωγή των θεματικών ενοτήτων αποτελεί η αξιοποίηση της δυναμικής των Η/Υ στην πρωτοβουλία εκπόνησης και υποβολής προτάσεων προγραμμάτων.

Εισαγωγή στην λογική των υπολογιστικών φύλλων (spreadsheets) και εργοδική παρουσίαση του προγράμματος Excel.

Εγχειρίδια: 1α. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική I. Η πληροφορική I. Η πληροφορία της Παρατήρησης. Από το Αναλογικό στο Ψηφιακό*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική II. Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής πληροφορίας*, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. G. Ambrosse - P. Harris, *Εικόνα*, εκδόσεις Dant books, Αθήνα 2006.

(Ν. Μυρίδης)

48. Διαδίκτυο και Ψηφιακή Εικόνα στην Θεολογική έρευνα, την επιστήμη και την τεχνολογία.

Εισαγωγή στον αχανή χώρο του κυβερνοχώρου και ανάλυση των παραμέτρων του Διαδικτύου. Κριτήρια και προϋποθέσεις βελτιστοποιημένης διαδρομής αναζήτησης πληροφορίας. Κριτική χρήση και σημασία της ψηφια-

κής εικόνας και του αντίστοιχου πεδίου επεξεργασίας εικόνας στην λειτουργικότητα του Διαδικτύου. Θέματα και στοιχεία επεξεργασίας εικόνας. Συσχέτιση και εφαρμογή των διαδικτυακών πληροφοριών και της άντλησής τους, όπως και της επεξεργασίας εικόνας, σε αντικείμενα θεολογικής έρευνας. Διεύρυνση της εστίασης σε θέματα επιστημονικής διερεύνησης και ενδιαφέροντος, καθώς και σε τεχνολογικές περιοχές και εφαρμογές.

Άσκηση: Εισαγωγή, παρουσίαση και ανάπτυξη εφαρμογών σε περιβάλλον PhotoShop.

Εγχειρίδια: 1α. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική I. Η πληροφορική I. Η πληροφορία της Παρατήρησης. Από το Αναλογικό στο Ψηφιακό*, εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορία και Πληροφορική II. Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής πληροφορίας*, εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

2. G. Ambrosse – P. Harris, *Εικόνα*, εκδόσεις Dant books, Αθήνα 2006.

(Ν.Μυρίδης)

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων σχηματοποιείται από άποψη διδακτικών μονάδων ως εξής:

<i>Εξάμηνα</i>	<i>A'</i>	<i>B'</i>	<i>Γ'</i>	<i>Δ'</i>	<i>Ε'</i>	<i>ΣΤ'</i>	<i>Ζ'</i>	<i>Η'</i>
<i>Μαθήματα υποχρεωτικά</i>	15	20	15	17	13	17	19	18
<i>Μαθήματα κατ'επιλογήν υποχρεωτικά</i>		6	6	6	6	6	6	6

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΠΘ**

**ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 2008
(Αριθμ. 42621/Β7, ΦΕΚ 1365/14.7.2008)**

Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. Β7/73 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 247/τ. Β'/7.4.1994) που αφορά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Παράταση της λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. λειτουργεί από τη λήξη του αναμορφωμένου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του ν. 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

Α) Αντικείμενο του Προγράμματος είναι η μελέτη και η έρευνα της θεολογίας, όπως περιγράφεται στις ειδικότερες επιστημονικές περιοχές του Τμήματος, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 3 της παρούσης Υπουργικής Απόφασης.

Β) Σκοπός του Προγράμματος είναι: 1) Η ειδική σπουδή, καλλιέργεια και προαγωγή της επιστήμης της Θεολογίας. 2) Η αρτιότερη συγκρότηση νέων επιστημόνων για την περαιτέρω ανάπτυξη της θεολογικής επιστήμης. 3) Η στελέχωση της Εκκλησίας και της Δημόσιας Εκπαίδευσης με μέλη -κατόχους υψηλής θεολογικής παιδείας. 4) Η διερεύνηση και σπουδή των ζητημάτων που σχετίζονται με την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα του νεοελληνικού βίου, τη ζωή του σημερινού ανθρώπου, και το ρόλο της Ορθοδοξίας και

της θρησκείας γενικότερα στο σύγχρονο κόσμο. 5) Η δημιουργική επιστημονική επαφή με θεολογικά ρεύματα και Σχολές του εξωτερικού σε ακαδημαϊκή διδακτική και ερευνητική συνεργασία, κυρίως με τη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης των ΗΠΑ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις παρεπόμενες πανεπιστημιακές συνεργασίες.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει τους ακόλουθους τίτλους:

1. **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ..Ε.)** στα εξής επιστημονικά πεδία με τις αντίστοιχες ειδικεύσεις:

A. Ερμηνευτικής Θεολογίας

1. Παλαιά Διαθήκη
2. Καινή Διαθήκη
3. Θρησκευολογία

B. Ιστορικής Θεολογίας

1. Ιστορία
2. Γραμματεία
3. Αρχαιολογία

Γ. Συστηματικής Θεολογίας

1. Δογματική
2. Φιλοσοφία
3. Ηθική
4. Ποιμαντική
5. Κοινωνιολογία

Δ. Πρακτικής Θεολογίας

1. Παιδαγωγική
2. Λειτουργική
3. Εκκλησιαστικό και Κανονικό Δίκαιο

E. Διατομεακό πεδίο Οικουμενικής Θεολογίας με ειδίκευση

1. Οικουμενική Θεολογία

2. **Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.)**. Το Τμήμα Θεολογίας απονέμει διδακτορικό δίπλωμα Θεολογίας το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από τα επιστημονικά πεδία και τις ειδικεύσεις.

Άρθρο 4

Κατηγορίες πτυχιούχων

1. Στο Π.Μ.Σ. για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. γίνονται δεκτοί, ύστερα από επιλογή, οι εξής κατηγορίες πτυχιούχων: (α) Πτυχιούχοι Τμημάτων Θεολογικών Σχολών της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Θεολογικών Σχολών της αλλοδαπής, (β) Σε ειδικές εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της πενταμελούς εξεταστικής επιτροπής (αποτελείται από 5 μέλη της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων του Τμήματος, ένα από κάθε τομέα, και ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ) γίνονται δεκτές υποψηφιότητες πτυχιούχων άλλων Σχολών ή Τμημάτων της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, με την προϋπόθεση ότι το γνωστικό αντικείμενο της σχεδιαζόμενης μελέτης: (i) βρίσκεται στη συνέχεια των σπουδών τους και (ii) θεραπεύεται από το Τμήμα Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2. Για την ένταξη στη διαδικασία απόκτησης Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.) απαιτείται η κατοχή του εν λόγω Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ή άλλου συναφούς μεταπτυχιακού τίτλου της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής (Master, Mth κ.λπ.).

Άρθρο 5

Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια σπουδών για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα - τρία (3) εξάμηνα διδασκαλίας και έρευνας και ένα (1) εξάμηνο κατ' ελάχιστο για τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας. Η χρονική διάρκεια για τη λήψη του Διδακτορικού Διπλώματος ορίζεται σε έξι (6) τουλάχιστον εξάμηνα μετά τη λήψη του Μ.Δ.Ε.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης προβλέπονται τρία (3) εξάμηνα διδασκαλίας και έρευνας που αντιστοιχούν σε 90 πιστωτικές μονάδες ETCS και ένα (1) εξάμηνο κατ' ελάχιστο για τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας, που αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες. Σύνολο= 120 πιστωτικές μονάδες. Ο κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής, σε συνεργασία με

τον Σύμβουλο Καθηγητή επιλέγει τέσσερα (4) μαθήματα ανά εξάμηνο (2 ώρες διδασκαλίας και 1 ώρα άσκησης ανά εβδομάδα και 3 τουλάχιστον ώρες έρευνας), το καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε 7,5 ETCS. Κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων εξαμήνων ο μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί να επιλέξει μέχρι δύο (2) μαθήματα από άλλο επιστημονικό πεδίο.

A' και B' Εξάμηνα

<i>Κωδ.</i>			<i>Δ.Μ. ETCS</i>	
1. Παλαιά Διαθήκη				
101	Ιουδαϊκός Μυστικισμός (A' + B')	Δ. Καϊμάκης	5	7,5
102	Μεσοιανικά κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης (A' + B')	Μ. Κωνσταντίνου	5	7,5
103 A	Η παράδοση για τον Δαβίδ στους προφήτες και στην ψαλμική ποίηση (A'+B')	Ι. Μούρτζιος	5	7,5
2. Καινή Διαθήκη				
111	Η Ευχαριστιακή Εκκλησιολογία της Καινής Διαθήκης (A' + B')	Π. Βασιλειάδης	5	7,5
112	Χριστός και Νόμος στην παύλεια θεολογία (A' + B')	π. Ι. Σκιαδαρέσης	5	7,5
113	Οι Καθολικές Επιστολές του Ιωάννη (A'+ B')	Χ. Ατματζίδης	5	7,5
3. Θρησκευολογία				
121	Οι θρησκείες και λατρείες της ελληνιστικής εποχής (A' + B')	Π. Παχής	5	7,5
122	Τα Ασιατικά Θρησκευάματα (A' + B')	Α. Ζιάκα	5	7,5
4. Ιστορία				
201	Ζητήματα από την εθναρχούσα και Εθνική εκκλησία (A' + B')	Α. Νανάκης	5	7,5
202	Η Εκκλησιαστική ιστορία κατά τη Βυζαντινή περίοδο (A' + B')	Ευ. Αμοιρίδου	5	7,5

Κωδ.		Δ.Μ. ETCS		
203	Τεχνική εκπονήσεως επιστημονικής εργασίας στην Εκκλησιαστική Ιστορία (Α' + Β')		N. Κρουσουλούδη	5 7,5
204	Σλαβικός φιλελληνισμός (Α' + Β')		E. Οικονόμου	5 7,5
205	Έλληνες Λόγιοι (15 ^{ος} - 17 ^{ος} αι.) (Α' + Β')		Δ. Βαλαής	5 7,5
5. Γραμματεία				
211	Εκκλησιαστική Γραμματεία της Δύσης (Α' + Β')		Φ. Ιωαννίδης	5 7,5
212	Ερμηνευτική πατερικών κειμένων (Α' + Β')		Χρ. Αραμπατζής	5 7,5
213	Αγιολογικά πρότυπα της α' χιλιετίας (Α' + Β')		Π. Υφαντής	5 7,5
214	Εκκλησιαστική Γραμματεία και πνευματικός βίος των Σλάβων (Α' + Β')		H. Ευαγγέλου	5 7,5
6. Αρχαιολογία				
221A	Χριστιανική Ανατολή. Μνημειακή τοπογραφία (Μέρος Α') (Α' + Β')		M. Καζαμία-Τσέρνου	5 7,5
222	Μεταβυζαντινή ζωγραφική: Οι Κρήτες ζωγράφοι και η Σχολή της ΒΔ Ελλάδος (Α' + Β')		Γλ. Χατζούλη	5 7,5
7. Δογματική				
301	Δογματική και Φιλοσοφία στην ορθόδοξη παράδοση (Α' + Β')		Γ. Μαρτζέλος	5 7,5
302A	Εικονολογία (Α' + Β')		Δ. Τσελεγγίδης	5 7,5
303A	Η Δογματική της Ορθοδοξίας στους νεώτερους χρόνους (Α' + Β')		Χ. Σταμούλης	5 7,5
304A	Δογματική Θεολογία στη Δύση κατά τους νεωτέρους χρόνους (Α' + Β')		I. Κουρεμπελής	5 7,5

Κωδ.			Δ.Μ.	ETCS
8. Φιλοσοφία				
311A	Ιστορία της Φιλοσοφίας (Α' + Β')	Λ. Σιάσος	5	7,5
9. Ηθική				
401	Το ήθος στα όρια του Δόγματος και της Τέχνης (Α' + Β')	Αν. Κεσελόπουλος	5	7,5
402	Ηθική, Θρησκεία και Επιστήμες (Α' + Β')	Π. Β. Καλλιακμάνης	5	7,5
10. Ποιμαντική				
411	Η ενορία στην ιστορία και το παρόν (Α' + Β')	Π. Β. Καλλιακμάνης	5	7,5
412	Θέματα Ποιμαντικής Θεολογίας (Α' + Β')	Αν. Κεσελόπουλος	5	7,5
11. Κοινωνιολογία				
421	Άνθρωπος, Θρησκεία, Πολιτισμός (Α + Β)	Ι. Πέτρου	5	7,5
422	Κοινωνία και ιερό (Α + Β)	Ν. Παπαγεωργίου	5	7,5
423	Θεωρία και Εφαρμογές της ψηφιακής επεξεργασίας (θεολογικής) πληροφορίας (Α' + Β')	Ν. Μυριδής	5	7,5
12. Παιδαγωγική				
501	Τα Αναλυτικά Προγράμματα και το μάθημα των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α' + Β')	Ι. Κογκούλης	5	7,5
502	Διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικού-μαθητή (Α' + Β')	Χ. Βασιλόπουλος	5	7,5
503	Ο εκπαιδευτικός θεολόγος σήμερα (Α' + Β')	Δ. Λάππας	5	7,5
504	Μάθηση σε νέα τεχνολογικά περιβάλλοντα (Α' + Β')	Β. Μητροπούλου	5	7,5

Κωδ. Δ.Μ. ETCS

13. Λειτουργική

511	Μεθοδολογία ομιλητικών κειμένων (Α' + Β')	Δ. Κούκουρα	5	7,5
512	Θέματα Εορτολογίου και Ευχολογίου (Α' + Β')	Π. Σκαλτσής	5	7,5

14. Εκκλησιαστικό και Κανονικό Δίκαιο

521A	Αυτοκρατορική Νομοθεσία και Ιεροί Κανόνες (Α' + Β')	Ν. Μαγγιώρος	5	7,5
------	--	--------------	---	-----

15. Οικουμενικής Θεολογίας

601	Η Ευχαριστιακή Εκκλησιολογία στη σύγχρονη χριστιανική μαρτυρία (Α' + Β')	Π. Βασιλειάδης	5	7,5
602	Οικουμενική Κοινωνική Ηθική (Α' + Β')	Ι. Πέτρου	5	7,5
603A	Ο επίσημος θεολογικός διάλογος της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τη Ρωμαιο- καθολική (Α' + Β')	Γ. Μαρτζέλος	5	7,5
604A	Ετεροδοξία και Οικουμενισμός (Α' + Β')	Δ. Τσελεγγίδης	5	7,5
605A	Δογματική και διάλογος της Ορθο- δοξίας στους νεώτερους χρόνους (Α' + Β')	Χ. Σταμούλης	5	7,5
606	Σύγχρονος Οικουμενικός διάλογος και εκκλησιολογικός προβληματισμός (Α' + Β')	Στ. Τσομπανίδης	5	7,5
607A	Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Α' + Β')	Ν. Μαγγιώρος	5	7,5

Όλοι οι φοιτητές έχουν επιπλέον το δικαίωμα να επιλέξουν το ακόλουθο μάθημα: Αρχαία Ελληνικά:

131	Ελληνιστική κοινή και γλώσσα της Βίβλου (Α' + Β')	Α. Κόλτσιου-Νικήτα	5	7,5
-----	--	--------------------	---	-----

Γ' Εξάμηνο**1. Παλαιά Διαθήκη**

104	Οι Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης	Δ. Καϊμάκης	5	7,5
105	Εβραϊκές επιγραφές της Παλαιστίνης	Μ.Κωνσταντίνου	5	7,5
103 Β	Η παράδοση για τον Δαβίδ στους Προφήτες και την ψαλμική ποίηση	Ι. Μοϋρτζιος	5	7,5

2. Καινή Διαθήκη

114	Ανθρώπινη σεξουαλικότητα και βιβλική σωτηριολογία	Π. Βασιλειάδης	5	7,5
115	Θέματα θεολογίας του Απ. Παύλου	π. Ι. Σκιαδαρέσης	5	7,5
116	Η Σχολή του Ιωάννη	Χ. Ατματζίδης	5	7,5

3. Θρησκειολογία

123	Η περιπλάνηση του ατόμου στον ελληνορωμαϊκό κόσμο	Π. Παχής	5	7,5
124	Ισλάμ, σύγχρονη πραγματικότητα και διαθρησκειακός διάλογος	Α. Ζιάκα	5	7,5

4. Ιστορία

206	Ζητήματα από τη νεότερη Εκκλησιαστική Ιστορία	Α. Νανάκης	5	7,5
207	Η ιστορία των Σχισμάτων	Ευ. Αμοιρίδου	5	7,5
208	Εκκλησιαστική ιστορία των Νέων Χωρών	Ν. Κρουσουλούδης	5	7,5
209	Φιλοσοφικά ρεύματα στην Ελλάδα	Ε. Οικονόμου	5	7,5
210	Έλληνες λόγιοι (18 ^{ος} - 19 ^{ος} αι.)	Δ. Βαλαής	5	7,5

5. Γραμματεία

215	Αυγουστίνος Ιππώνος. Βίος, έργα, διδασκαλία	Φ. Ιωαννίδης	5	7,5
216	Η ανθρωπολογία των Πατέρων της Εκκλησίας	Χ. Αραμπατζής	5	7,5
217	Αγιολογικά πρότυπα της β' χιλιετίας	Π. Υφαντής	5	7,5

<i>Κωδ.</i>			<i>Δ.Μ.</i>	<i>ETCS</i>
218	Μεσαιωνική και Νεότερη Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων	Η. Ευαγγέλου	5	7,5
6 Αρχαιολογία				
221B	Χριστιανική Ανατολή, Μνημειακή τοπογραφία (Μέρος Β')	Μ. Καζαμία-Τσέρνου	5	7,5
223	Το πορτραίτο του καλλιτέχνη κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο	Γλ. Χατζούλη	5	7,5
7. Δογματική				
305	Δόγμα και Φιλοσοφία στην Ορθόδοξη παράδοση	Γ. Μαρτζέλος	5	7,5
302B	Εικονολογία Γ'	Δ. Τσελεγκίδης	5	7,5
303B	Η Δογματική της Ορθοδοξίας στους νεώτερους χρόνους Γ'	Χ. Σταμούλης	5	7,5
304B	Δογματική Θεολογία στη Δύση κατά τους νεωτέρους χρόνους Γ'	Ι. Κουρεμπελής	5	7,5
8. Φιλοσοφία				
311B	Ιστορία της Φιλοσοφίας	Λ. Σιάσος	5	7,5
9. Ηθική				
403	Θέματα Βιοηθικής	Αν. Κεσελόπουλος	5	7,5
404	Ειδικά θέματα Ηθικής	π. Β. Καλλιακμάνης	5	7,5
10. Ποιμαντική				
413	Ποιμαντική Κοινωνιολογία	π. Β. Καλλιακμάνης	5	7,5
11. Κοινωνιολογία				
424	Κοινωνικά προβλήματα	Ι. Πέτρου	5	7,5
425	Μεθοδολογία κοινωνικών επιστημών	Ν. Παπαγεωργίου	5	7,5
426	Πληροφορική τεχνολογία στην έρευνα σε θεολογικές σπουδές	Ν. Μυρίδης	5	7,5

12. Παιδαγωγική

505	Ηθική και θρησκευτική ανάπτυξη και αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία	I. Κογκούλης	5	7,5
506	Ψυχολογικές θεωρίες μάθησης και σχολική διδακτική πράξη	X. Βασιλόπουλος	5	7,5
507	Η εφαρμογή της ομαδικής διδασκαλίας στο μαθημάτων Θρησκευτικών (Θεμελίωση και παραδείγματα)	Δ. Λάππας	5	7,5
508	Διδακτικές μεθοδολογίες σε σύγχρονα μαθησιακά περιβάλλοντα	B. Μητροπούλου	5	7,5

13. Λειτουργική

513	Η ομιλητική διάσταση της υμνογραφίας	Δ. Κούκουρα	5	7,5
514	Θέματα θεολογίας της λατρείας και σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα	Π. Σκαλτσής	5	7,5

14. Εκκλησιαστικό και Κανονικό Δίκαιο

521 B	Αυτοκρατορική Νομοθεσία και Ιεροί Κανόνες	N. Μαγγιώρος	5	7,5
-------	---	--------------	---	-----

15. Οικουμενικής Θεολογίας

608	Ανθρώπινη Σεξουαλικότητα και Χριστιανική Μαρτυρία	Π. Βασιλειάδης	5	7,5
609	Ευαγγέλιο και πολυπολιτισμική κοινωνία	I. Πέτρου	5	7,5
603 B	Ο επίσημος θεολογικός διάλογος της Ορθόδοξης με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία (Γ')	Γ. Μαρτζέλος	5	7,5
604B	Ετεροδοξία και Οικουμενισμός (Γ')	Δ. Τσελεγγίδης	5	7,5
605B	Δογματική και διάλογος της Ορθόδοξιας στους νεώτερους χρόνους (Γ')	X. Σταμούλης	5	7,5
610	Οικουμενική Κοινωνική Ηθική	Στ. Τσομπανίδης	5	7,5

Κωδ.			Δ.Μ. ETCS
607B	Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Γ')	N. Μαγγιώρος	5 7,5

Όλοι οι φοιτητές έχουν επιπλέον το δικαίωμα να επιλέξουν το ακόλουθο μάθημα: Αρχαία Ελληνικά:

142	Μεταφραστική θεωρία και πράξη στο χώρο της θεολογικής γραμματείας	A. Κόλτσιου-Νικήτα	5 7,5
-----	---	--------------------	-------

Δ' Εξάμηνο

Διπλωματική εργασία	30
---------------------	----

Άρθρο 7

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται σε ογδόντα (80) κατ' έτος.

Οι αλλοδαποί υπότροφοι εγγράφονται ως υπεράριθμοι με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 8

Προσωπικό

Μεταπτυχιακό διδακτικό έργο ανατίθεται σε όλα τα Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας.

Μεταπτυχιακό διδακτικό έργο δύναται επίσης να ανατεθεί και α) σε Ομότιμους Καθηγητές της Θεολογικής Σχολής β) Επισκέπτες καθηγητές και γ) Καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης των Η.Π.Α., με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 12 παρ. 3 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική Υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, Νησίδα Η/Υ και εξειδικευμένη ηλεκτρονική υποστήριξη) του Τμήματος Θεολογίας.

Άρθρο 10
Διάρκεια Λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Άρθρο 11
Κόστος Λειτουργίας

1. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ποσό των 23.000 ευρώ, το οποίο αναλύεται ως εξής:

α) Κάλυψη ειδικών βιβλιογραφικών αναγκών:	8.000 €
β) Αναλώσιμα είδη:	5.500 €
γ) Προμήθεια και συντήρηση Η/Υ και άλλου εξοπλισμού	5.000 €
δ) Άλλες δαπάνες:	4.500 €
<i>Σύνολο:</i>	23.000 €

2. Το κόστος λειτουργίας θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του ΑΠΘ, ενώ θα αναζητηθούν και άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Προγράμματα, Ιδιωτικοί και Δημόσιοι φορείς.

Άρθρο 12
Μεταβατικές Διατάξεις

1. Για τους φοιτητές που είχαν εισαχθεί στο Π.Μ.Σ. πριν το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 ισχύουν οι διατάξεις της προηγούμενης υπουργικής απόφασης.

2. Τα επί μέρους θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. και δε ρυθμίζονται από τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών, θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ Μ.Π.Σ. ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

1. Διαδικασία απόκτησης Μ.Δ.Ε.

α. Από 10 Σεπτεμβρίου μέχρι 5 Οκτωβρίου κάθε χρόνο οι υποψήφιοι υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος:

1. Αίτηση
2. Αντίγραφο Πτυχίου
3. Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας
4. Πτυχίο ξένης γλώσσας (Lower για την Αγγλική, Sorbonne 1 για την Γαλλική, Mittelstufe II για την Γερμανική κ.ο.κ για την Ιταλική, Ρωσική κλπ.), πτυχίο κρατικής πιστοποίησης επιπέδου Γ' για τις αντίστοιχες γλώσσες, ή οποιοδήποτε άλλο πιστοποιητικό που να καλύπτει το ως άνω επίπεδο, όπως πτυχίο ή δίπλωμα από Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής, ή Απολυτήριο ξένων αναγνωρισμένων Λυκείων.
5. Βιογραφικό σημείωμα
6. Συστατική Επιστολή μετά από συνέντευξη που να προσυπογράφεται και από άλλους δυο Καθηγητές.

β. Οι αιτήσεις υποψηφιότητας διαβιβάζονται στην πενταμελή εξεταστική επιτροπή, στην οποία ανατίθεται η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια:

1. γενικός βαθμός πτυχίου (30%)
2. μέσος όρος προπτυχιακών βαθμών στα μαθήματα ειδίκευσης (40%)
3. τυχόν ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή κατοχή δεύτερου πτυχίου (20%)
4. γνώση δεύτερης ή και περισσότερων ξένων γλωσσών (10%). Οι αλλοδαποί υποβάλλουν επί πλέον πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας των Πανεπιστημίων Αθηνών ή Θεσσαλονίκης ή Απολυτήριο Ελληνικού Λυκείου

γ. Καταρτίζεται πίνακας **επιτυχόντων** που επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης.

δ. Καλούνται οι επιτυχόντες για την εγγραφή τους από 15 - 20 Οκτωβρίου.

ε. Μετά το πέρας των 3 εξαμήνων και εντός ενός (1) μηνός κατάθεση του θέματος της διπλωματικής εργασίας. Η χρονική διάρκεια συγγραφής και υποβολής της δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία κατάθεσης του θέματος. Είναι δυνατή η παράταση της προθεσμίας για ένα έτος μετά από αιτιολογημένη πρόταση του Συμβούλου Καθηγητή και απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

στ. Συγγραφή και υποβολή της διπλωματικής εργασίας, μετά από έγγραφη σύμφωνη γνώμη του Συμβούλου Καθηγητή σε 6 αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος.

ζ. Ορισμός Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής από μέλη ΔΕΠ της ειδίκευσης που επέλεξε ο μεταπτυχιακός φοιτητής. Η Επιτροπή αυτή εξετάζει και βαθμολογεί την μεταπτυχιακή εργασία. Μετά το πέρας της διαδικασίας η Τριμελής Επιτροπή ανακοινώνει στη Γ.Σ.Ε.Σ. το αποτέλεσμα και τον βαθμό της κρίσης της εργασίας. Ο βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης εξάγεται από το μέσο όρο του βαθμού των 12 μαθημάτων του άρθρου (6), που επέλεξε ο μεταπτυχιακός φοιτητής, και του βαθμού της διπλωματικής εργασίας.

η. Η απονομή του τίτλου Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης, πραγματοποιείται τρεις (3) φορές το χρόνο: πριν από τις διακοπές των Χριστουγέννων, του Πάσχα και του θέρους. Η επίσημη ορκωμοσία πραγματοποιείται μαζί με εκείνην των πτυχιούχων και διδασκόντων.

2. Διαδικασία απόκτησης Διδακτορικού Διπλώματος

Για την ένταξη στη διαδικασία απόκτησης Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.) απαιτείται Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης ή άλλος αναγνωρισμένος ισότιμος μεταπτυχιακός τίτλος Μαγίστρου (Master, ΜTh κλπ).

Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος ισχύει η ακόλουθη διαδικασία:

1) Υποβολή στη Γραμματεία του Τμήματος: α) σχετικής αίτησης και β) αναλυτικού σχεδιασμού της περιοχής του θέματος της υπό εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, εγκεκριμένου από σύμβουλο καθηγητή, που ανήκει στις βαθμίδες Καθηγητή, Αναπληρωτή Καθηγητή και Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος.

2) Ορισμός Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, η οποία ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 13 του 2083/92, ένα μόνο μέλος της οποίας μπορεί να είναι και λέκτορας.

3) Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα και εντός τριών (3) μηνών από τον ορισμό της καθορίζει και υποβάλλει στη Γραμματεία του Τμήματος τον τίτλο του θέματος.

4) Ακολουθούν 2 τουλάχιστον εξάμηνα έρευνας του υποψηφίου στο θέμα που του ανατέθηκε. Η χρονική διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής είναι, κατ' ελάχιστο, η διετία από την ανακοίνωση του θέματος στη Γ.Σ.Ε.Σ.

5) Η απουσία μέλους της Συμβουλευτικής Επιτροπής με εκπαιδευτική άδεια δεν παρακωλύει τη συνέχεια των διαδικασιών. Η αντικατάστασή του μπορεί να γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

6) Στο τέλος κάθε χρόνου κατατίθεται Έκθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής που περιγράφει την πρόοδο του υποψηφίου.

7) Μόλις ο υποψήφιος περατώσει το ερευνητικό του έργο, το παρουσιάζει στην Συμβουλευτική του Επιτροπή, ενημερώνοντας συγχρόνως με έγγραφο τον Πρόεδρο του Τμήματος.

8) Η Συμβουλευτική Επιτροπή εντός μηνός από της υποβολής του ερευνητικού έργου του υποψηφίου σε τελική μορφή επιστημονικής εργασίας, αποφασίζει αν αυτό χρειάζεται συμπλήρωση ή είναι επαρκές και ενημερώνει εγγράφως τον Πρόεδρο του Τμήματος. Στην τελευταία περίπτωση της επάρκειας επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής.

9) Η χρονική διάρκεια συγγραφής και υποβολής της διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 4 έτη από την ημερομηνία κατάθεσης του θέματος. Είναι δυνατή η παράταση της προθεσμίας για ένα έτος μετά από αιτιολογημένη πρόταση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. Στην περίπτωση που το ερευνητικό έργο έχει ανάγκη συμπληρώσεως ο υποψήφιος το υποβάλλει εκ νέου ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.

10) Μετά τη συγγραφή της διατριβής ο υποψήφιος την υποβάλλει στη Γραμματεία του Τμήματος σε 12 αντίτυπα μαζί με αίτηση κρίσης της και σημείωμα με τα πρωτότυπα στοιχεία της εργασίας αυτής, καθώς και βιογραφικό σημείωμα.

11) Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει την διατριβή του στη Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία εντός 30 ημερών υποβάλλει σχετική εισηγη-

τική έκθεση. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η διαδικασία συνεχίζεται χωρίς την εισηγητική έκθεση.

12) Μετά την υποβολή της εισηγητικής έκθεσης ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας των 30 ημερών η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει τη συγκρότηση επταμελούς εξεταστικής επιτροπής.

13) Ο υποψήφιος υποστηρίζει τη διατριβή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, την οποία συγκαλεί ο Πρόεδρος του Τμήματος σε συνεδρίαση εντός μηνός από τον ορισμό της.

14) Η Εξεταστική Επιτροπή υπό την προεδρία του Συμβούλου Καθηγητή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη και υποβάλλει σχετικό πρακτικό στη Γραμματεία του Τμήματος. Η εξέταση γίνεται δημόσια. Ο Πρόεδρος της Εξεταστικής Επιτροπής μετά την περάτωση της προφορικής δοκιμασίας ανακοινώνει το αποτέλεσμα κρίσεως. Αν ο υποψήφιος συγκεντρώσει 5 θετικές ψήφους, απονέμεται σ' αυτόν με ψηφοφορία ένας από τους βαθμούς: «ΚΑΛΩΣ», «ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ» και «ΑΡΙΣΤΑ».

15) Η αναγόρευση του υποψηφίου σε Διδάκτορα Θεολογίας πραγματοποιείται σε συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης παρουσία του Πρύτανη ή ενός των Αντιπρυτάνεων του Α.Π.Θ., η δε επίσημη ορκωμοσία μαζί με εκείνη των πτυχιούχων και των μεταπτυχιακών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Στο Τμήμα Θεολογίας εισάγονται φοιτητές με τους ακόλουθους τρόπους:

- Με τις Πανελλήνιες Εξετάσεις
- Ως πτυχιούχοι Ακαδημιών
- Ως πτυχιούχοι Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών
- Ως πτυχιούχοι Σχολών των Α.Ε.Ι.
- Ως πτυχιούχοι ισότιμων Σχολών του Εξωτερικού
- Ομογενείς
- Αλλοδαποί
- Κύπριοι
- Με ειδικούς λόγους (λόγους υγείας).

Ο Σύλλογος Φοιτητών της Θεολογικής Σχολής προωθεί λύσεις για τα φοιτητικά και πανεπιστημιακά προβλήματα, συμμετέχει με εκπροσώπους στα φοιτητικά όργανα (ΦΕΑΠΘ, ΕΦΕΕ) και διοργανώνει εκδηλώσεις θεολογικού, πολιτιστικού, πολιτικού και ενημερωτικού περιεχομένου.

Ο Φοιτητικός Σύλλογος εκπροσωπεί νόμιμα τους φοιτητές στα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου, στο Τμήμα, στους Τομείς και στα Διοικητικά Συμβούλια με δικαίωμα λόγου και ψήφου. Συμμετέχει, ισότιμα με τους διδάσκοντες, στις εκλογές των Πρυτάνεων, Κοσμητόρων, Προέδρων Τμημάτων, Διευθυντών Τομέων κ.τ.λ. Συμμετέχει επίσης στην οργάνωση του προγράμματος σπουδών και γενικά συμβάλλει αποφασιστικά και θετικά στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ανώτατο όργανο των φοιτητών, σε πανελλήνια κλίμακα, είναι η Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ), με το μεγάλο κύρος και τις περγαμνές που της χάρισαν οι ιστορικοί αγώνες της για Ελευθερία και Δημοκρατία στη χώρα μας, από την εποχή των «Συλλαλητηρίων για την Κύπρο», του «114», του «15%», του Πολυτεχνείου και άλλων ιστορικών κα-

μπών στην ιστορία της νεολαίας και του φοιτητικού κινήματος στη χώρα μας. Στην ΕΦΕΕ στέλνονται εκλεγμένοι εκπρόσωποι από όλους τους Φοιτητικούς Συλλόγους των ΑΕΙ της χώρας. Εξίσου σημαντικό συλλογικό όργανο είναι η Φοιτητική Ένωση Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΑΠΘ), με επίσης μεγάλη ιστορία στο φοιτητικό κίνημα, που εκπροσωπεί τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Α.Π.Θ. Στη ΦΕΑΠΘ στέλνονται οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι από τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Πανεπιστημίου μας.

**Β. Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΘ. ΠΕΤΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.
(Πε. 10.7.2008)**

*Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,
πτυχιούχοι της θεολογικής επιστήμης*

Σημαδιακή η σημερινή μέρα για όλους μας, δασκάλους, γονείς, τελειόφοιτους - και οσονούπω πτυχιούχους - αφού ύστερα από έναν δύσκολο αγώνα με το θηρίο της γνώσης και της αλήθειας - και θέλω να πιστεύω και της αρετής αξιώνεστε σήμερα του πτυχίου της *Θεολογίας*. Της θεολογίας ως της «ακρότατης των επιστημών», αλλά και της θεολογίας ως της προφητικής και κριτικής συνείδησης της Εκκλησίας. Η περίοδος άλλωστε, κατά την οποία συντελείται η επίσημη αυτή τελετή της επιβράβευσης των κόπων σας, συμπίπτει με την περίοδο εκείνη του εκκλησιαστικού έτους που η Εκκλησία μας θυμάται και τιμά τους κορυφαίους θεολόγους που συγκρότησαν την Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο. Μια περίοδο δηλαδή που όπως γνωρίζετε περικλείει έναν βαθύτατο για το έργο που καλείστε να επιτελέσετε συμβολισμό.

Σε λίγο θα ορκιστείτε να υπηρετήσετε την επιστήμη, τον άνθρωπο, αλλά και την Εκκλησία. Όπως έχετε μάθει, η Εκκλησία ούτε ιδεολογία είναι, ούτε μουσείο διατήρησης της παράδοσης, ούτε ευαγές φιλανθρωπικό ίδρυμα, ούτε σανατόριο ψυχών, αφού το σωστικό της έργο το επιτελεί όχι με εκείνα που συνήθως πράττει, ούτε με εκείνα που ως επί το πλείστον λέγει ή πρεσβεύει, αλλά κυρίως με αυτό που είναι. Αυτό το είναι, με άλλα λόγια αυτή η ταυτότητα και η αυτοσυνείδηση της Εκκλησίας δεν είναι τίποτε άλλο παρά το όραμα ενός καινούριου κόσμου, διαφορετικού από τον φθαρτό και συμβατικό στον οποίο ζούμε, το όραμα δηλαδή της προσδοκώμενης βασιλείας του θεού.

Το όραμα όμως αυτό πέρα από προσδοκώμενη στα έσχατα πραγματικότητα αποτελεί εν ταυτώ και χειροπιαστή ιστορική οντότητα, εναλλακτική πρόταση ζωής, υπέρβαση της καθημερινότητας και της φθαρτότητας, τις οποίες φυσικά εκφράζει η συμβατική ζωή.

Αυτή την εναλλακτική πρόταση ζωής η Εκκλησία οφείλει να την εκφράζει αυθεντικά στον εσωτερικό της χώρο, στη λατρεία δηλαδή και στη δομή της. Κατά δεύτερο όμως και κύριο λόγο οφείλει να την μεταλαμπαδεύει προς τα έξω, να την καταθέτει με άλλα λόγια ως ζωντανή μαρτυρία στον κόσμο. Εκκλησία χωρίς αυτή την ιερή αποστολή απλούστατα δεν είναι Εκκλησία.

Μπορεί να είναι ίδρυμα, ή οτιδήποτε άλλο, δεν είναι εκκλησία. Όσο και αν σε πολλούς φαίνεται παράδοξο η Εκκλησία δεν υπάρχει για τον εαυτό της αλλά για τον κόσμο. Οι δύο πτυχές αυτής της μαρτυρίας της Εκκλησίας είναι η ιεραποστολή και η θεολογική εκπαίδευση.

Βγαίνετε σήμερα σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από ασύλληπτα ραγδαίες μεταβολές, καθώς βρίσκεται σε μια διαρκή αναζήτηση νέων αξιών και προσανατολισμών. Αυτό που πριν από ελάχιστες δεκαετίες θεωρούνταν αυτονόητο, ότι δηλαδή η κοινωνία και ο πολιτισμός μας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό και εμπνέεται από τη χριστιανική πίστη, σήμερα δεν φαίνεται να έχει αναμφίβολη ισχύ, τουλάχιστον όταν γίνεται λόγος για τον πολιτισμό της σημερινής Ευρώπης. Η Ευρώπη σήμερα κατά την μετα-νεωτερική εποχή δεν μπορεί να χαρακτηρίζεται πλέον ως χριστιανική ήπειρος, αφού οι χριστιανοί συνιστούν μια μειοψηφία του πληθυσμού της και ήδη στο χώρο των επιστημών του ανθρώπου έχει σχεδόν καθιερωθεί ο όρος «μετα-χριστιανική εποχή».

Αν όμως αυτή είναι η ζοφερή όψη της σημερινής πραγματικότητας, υπάρχει και η κάπως πιο αισιόδοξη πτυχή της. Η είσοδος στη μετα-νεωτερικότητα, με την οποία εκφυλίζεται και η δυναμική του στρατευμένου αθεϊσμού, συμπίπτει με τη λεγόμενη «επιστροφή του Θεού». Σήμερα δειλά-δειλά αναγνωρίζεται - τουλάχιστον από τους εχέφρονες - ότι η θρησκεία αποτελεί εξόχως σημαντικό στοιχείο της ανθρώπινης ύπαρξης, ώστε να μην είναι σε θέση κανείς να την αποκλείσει από το δημόσιο διάλογο, τις ηθικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, ακόμη και πολιτικές και οικονομικές αντιπαραθέσεις.

Μολονότι, βέβαια, η εξέλιξη αυτή πανηγυρίστηκε πριν από μερικά χρόνια από όλους σχεδόν τους θρησκευτικούς ηγέτες, κάθε άλλο παρά αγαθά αποτελέσματα έφερε για το λειτούργημα που καλείστε να διακονήσετε. Σήμερα καλείστε να αντιμετωπίσετε δύο πολύ χειρότερες καταστάσεις: από τη μια την αδιαφορία και από την άλλη τον θρησκευτικό φανατισμό.

Οι θεολόγοι, γυναίκες και άντρες, σήμερα καλούνται να κινηθούν ανάμεσα σε αυτές τις δύο συμπληγάδες. Καλούνται να αντιμετωπίσουν μια κοινωνία που φαινομενικά ευημερεί, μια κοινωνία που απολαμβάνει τα αγαθά της δημοκρατίας και της ελευθερίας - έστω και υπό τις απειλές της διεθνούς τρομοκρατίας - μια κοινωνία που νιώθει τόσο ισχυρή, ώστε να νομίζει ότι δεν χρειάζεται πια τον Θεό. Από την άλλη μεριά όμως η ίδια αυτή κοινωνία, ενώ δείχνει να έχει απορρίψει τον Θεό, όχι μόνο δεν έβαλε στη θέση του μια πιο λογική και νηφάλια αντιμετώπιση της ζωής, αλλά επέστρεψε στη δεισιδαιμονία και τον θρησκευτικό φουνταμενταλισμό που αναπόφευκτα οδηγεί σε φανατισμό.

Ελπίζω πως κατά την τετραετή και πλέον εκπαίδευσή σας στο Τμήμα Θεολογίας, που από σήμερα γίνεται η *alma mater* σας, έχετε πάρει ικανά εφόδια, ώστε να ακολουθήσετε την οδό του διαλόγου και όχι του φανατισμού, τα ιδεώδη της συμφιλίωσης και της ανεκτικότητας και όχι της αδιαλλαξίας και εχθρότητας απέναντι σε όσους έχουν διαφορετικά πιστεύματα, αλλά και όσους απλά έχουν επιλέξει τα δύσβατα μονοπάτια της αθεΐας.

Απέναντι σ' αυτήν, λοιπόν, την κοινωνία, που χρειάζεται τη νηφάλια ανθρώπινη πνευματική φωνή σας, καλείστε να κηρύξετε όχι τη ρομαντική επιστροφή σε ένα δήθεν ιδανικό παρελθόν, ούτε να υπηρετήσετε ξεπερασμένες αξίες, αλλά να αρθρώσετε λόγον ελπίδας, την αύρα του ζωαρχικού Πνεύματος, που βεβαιώνει ότι υπάρχει διέξοδος ανάμεσα από τις παγίδες της απόλυτης ατομοκρατίας που επαγγέλλεται ο άκρατος νεο-φιλελευθερισμός της οικονομικής παγκοσμιοποίησης, αλλά και ο ολοκληρωτισμός στον οποίο οδηγεί ο φονταμενταλισμός.

Θα διαπιστώσετε, βέβαια, πως απέναντι σε ανθρώπους, που είτε είναι αδιάφοροι για τον Θεό, είτε είναι φανατικοί θρησκευόμενοι, ο νηφάλιος και επιστημονικά τεκμηριωμένος θεολογικός λόγος φαντάζει ενοχλητικός. Και όμως αυτή είναι η παρακαταθήκη του τμήματος από το οποίο αποφοιτήσατε, και αυτός ακριβώς είναι ο λόγος τον οποίον καλείστε να αρθρώσετε στη σημερινή κοινωνία. Αυτή την πνευματική πνοή και αυτά τα οράματα καλείστε σήμερα να προσφέρετε, όχι μόνο στην κοινωνία μας αλλά, και σε αυτήν ακόμη τη θεσμική έκφραση της Εκκλησίας μας, της οποίας δεν πρέπει ούτε στιγμή να λησμονείτε όπως προανέφερα ότι αποτελείτε την κριτική και προφητική της συνείδηση.

Καλείστε, να γίνετε «*το φως τον κόσμου*» και «*το αλάτι της γης*». Οι σπουδές σας όλα αυτά τα χρόνια στο Τμήμα Θεολογίας σας έχουν εφοδιάσει με όλα τα απαραίτητα μέσα για να φέρετε σε πέρας αυτή σας την αποστολή. Σε σας εναπόκειται να αξιοποιήσετε τις γνώσεις και τις εμπειρίες που αποκτήσατε εδώ, και να ανταποκριθείτε στο ρόλο που από σήμερα σας ανατίθεται. Οι ευχές και οι προσευχές όλων μας, όλων των καθηγητών σας, θα σας συνοδεύουν σε κάθε σας βήμα. Καλή επιτυχία.

Γ. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ Α.Π.Θ.

Α. Γενικά

1. Σκοπός του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. είναι η υποστήριξη των διαδικασιών της μάθησης, της διδασκαλίας και της έρευνας στο Α.Π.Θ., μέσω της διάθεσης τεκμηριωμένης πληροφορίας σε κάθε είδους μορφή (βιβλία, περιοδικά, μη έντυπο υλικό, ηλεκτρονικό υλικό, νόμιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες δικτύου κ.λπ.), με παράλληλη ενημέρωση και καθοδήγηση των χρηστών για την άριστη χρήση της. Η πληροφορία αυτή θα είναι, υπό προϋποθέσεις, και στη διάθεση χρηστών εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας.

2. Το σύστημα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. αποτελείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη (ΚΒ) και τις Περιφερειακές Βιβλιοθήκες (ΠΒ).

3. Η ΚΒ στεγάζεται στο ομώνυμο κτίριο της Πανεπιστημιούπολης και αποτελεί την Κεντρική Μονάδα Διαχείρισης του έντυπου και μη έντυπου υλικού που καλύπτει ανάγκες του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.

4. Ως ΠΒ νοούνται βιβλιοθήκες Σχολών, Τμημάτων ή ομάδων συγγενών Τμημάτων του Α.Π.Θ. που στεγάζονται σε χώρους των αντίστοιχων Σχολών και Τμημάτων.

Δ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ενιαία Θεολογική Σχολή είχε τέσσερα Σπουδαστήρια, που κάλυπταν τους αντίστοιχους θεολογικούς κλάδους, και ένα Παιδαγωγικό Εργαστήριο. Μετά τη διαίρεση της Σχολής, τα Σπουδαστήρια ανήκουν και στα δυο Τμήματα.

Από τον Οκτώβριο του 1986 λειτουργεί στη Σχολή ενιαία Βιβλιοθήκη. Δίπλα από τα γραφεία των Γραμματειών διαμορφώθηκε εξυπαρχής χώρος Αναγνωστηρίου χωρητικότητας εκατό περίπου ατόμων. Το Αναγνωστήριο διαθέτει τις απαραίτητες σειρές κειμένων και τα χρηστικότερα όργανα μελέτης (λεξικά, κλειδες κ.λπ.).

Η λειτουργία της Βιβλιοθήκης και του Αναγνωστηρίου ρυθμίζεται από τον παρακάτω Κανονισμό.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ώρες Λειτουργίας

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 08:30 - 20:00.

Κατά τη διάρκεια των διακοπών: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 08:30 - 14:00. Σάββατο και Κυριακή κλειστά.

Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη

Κάθε φοιτητής γίνεται μέλος της Βιβλιοθήκης με την υποβολή σ' αυτή αίτησης εγγραφής. Τότε αποκτά την προσωπική του ταυτότητα και μπορεί να δανειζεται βιβλία.

Οι φοιτητές, μεταπτυχιακοί, διδάκτορες κ.λπ. έχουν πρόσβαση στα βιβλιοστάσια με την ένδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας ή του βιβλιαρίου σπουδών, το οποίο και αφήνουν στους υπαλλήλους.

Δανεισμός Βιβλίων και Διάρκεια Δανεισμού

Τα βιβλία δανειζονται στο χώρο υποδοχής της Βιβλιοθήκης, με την ένδειξη της ταυτότητας (κάρτας Βιβλιοθήκης). Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να δανειζονται 4 βιβλία για 15 μέρες, ενώ οι μεταπτυχιακοί, οι διδάκτορες και τα μέλη ΔΕΠ 15 βιβλία για 1 μήνα.

Όλα τα μέλη έχουν δικαίωμα να δανειζονται μόνο 1 βιβλίο για 3 ώρες ή για 3 μέρες (σειρές, θεματικοί κύκλοι κ.λπ.).

Η απώλεια της πρώτης κάρτας αντιστοιχεί σε πρόστιμο 5 ευρώ, της δεύτερης σε 20 ευρώ και την τρίτη διαγράφεται ο αναγνώστης. Οι εξωπανεπιστημιακοί για ν' αποκτήσουν κάρτα βιβλιοθήκης πληρώνουν το ποσό των 50 ευρώ και δανείζονται 3 βιβλία.

Η κάρτα ισχύει για όλες τις βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ. Αν υπάρχει εκκρεμότητα (πρόστιμο ή απώλεια βιβλίου) δεν μπορεί να δοθεί βεβαίωση από τη βιβλιοθήκη σε κανέναν αναγνώστη (φοιτητή, μεταπτυχιακό ή διδάκτορα).

Η καθυστέρηση επιστροφής των βιβλίων επισύρει πρόστιμο. Τα πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαιδείες, λεξικά κ.λπ.), τα περιοδικά, οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες και οι διδακτορικές διατριβές δεν δανείζονται.

Βιβλία που ανήκουν σε Σειρές και σε Θεματικούς Κύκλους δανείζονται εάν υπάρχει τρίτο αντίτυπο τους και μόνο για λίγες ώρες.

Όλα τα βιβλία επιστρέφονται στο χώρο δανεισμού. Όσα βιβλία δεν έχουν δεσμευθεί από άλλους χρήστες, είναι δυνατόν να δανεισθούν εκ νέου στον ίδιο αναγνώστη για μια ακόμη φορά.

Συλλογή

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται ως εξής:

Στο Αναγνωστήριο: βιβλία πληροφοριακά (εγκυκλοπαιδείες, λεξικά, τέχνης, κ.λπ.), εγχειρίδια, κείμενα (αρχαία και πατερικά). Στο πρώτο βιβλιοστάσιο: Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές εργασίες και το Τμήμα Παλαιτύπων. Στο δεύτερο μεγάλο βιβλιοστάσιο: η κυρίως Συλλογή, οι Ποικίλες Ιστορίες. Στο δεύτερο μικρό βιβλιοστάσιο: μικρό τμήμα Περιοδικών, ολαβικά και διάφορα πολλαπλά αντίτυπα.

Ασφάλεια

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί αντικλεπτικό σύστημα. Παρακαλείσθε να επιβεβαιώνετε τη σωστή διαδικασία δανεισμού πριν εγκαταλείψετε το χώρο της Βιβλιοθήκης.

Φωτοτυπίες

Υπάρχει δυνατότητα λήψης φωτοτυπιών (με χρέωση) από φωτοτυπικά μηχανήματα που βρίσκονται στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Η φωτοτύπηση γίνεται με ειδικές κάρτες (50 και 100 φωτοτυπιών, με κόστος 2 και 3,5 ευρώ αντίστοιχα), που παρέχονται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Ανεύρεση Βιβλίων

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει Ανοικτό Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), που υποστηρίζεται από το αυτοποιημένο σύστημα Horizon. Υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης βιβλίων με τη χρήση της υπηρεσίας Webpac μέσω του Internet, <http://www.lib.auth.gr>

Γενικοί Κανόνες

Οι χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την κάρτα βιβλιοθήκης άλλου φοιτητή. Τα βιβλία πρέπει να επιστρέφονται στην κατάσταση που παραλαμβάνονται, χωρίς φθορές. Στους χώρους της Βιβλιοθήκης απαγορεύονται το κάπνισμα, το φαγητό, ο καφές, τα αναψυκτικά. Επιτρέπεται μόνο το νερό.

Απαγορεύεται η κατά οποιοδήποτε τρόπο ενόχληση των αναγνώστων (δυνατή ομιλία, θόρυβοι, κ.λπ.).

Τσάντες και σακίδια φυλάσσονται σε ειδικό χώρο έξω από το βιβλιοστάσιο.

Ε. Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1966, ενώ το 1974 οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή Αντώνιο Αλυγίζακη. Η κατά τα τελευταία όμως χρόνια έλλειψη μιας μόνιμης και συγκροτημένης Χορωδίας στη Σχολή μας οδήγησε το 1999 τον τότε κοσμήτορα καθηγητή Σωτήριο Βαρναλίδη στην απόφαση να συγκροτηθεί εκ νέου η Χορωδία με άρτια οργάνωση και υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια τη Σχολή. Έτσι, με πρόταση της κοσμητείας, οργανώθηκε ο χορός ψαλτών αποτελούμενος από ταλαντούχους φοιτητές της Σχολής, με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής *Οι Τρεις Ιεράρχες*», αφού η πρώτη μεγάλη εμφάνισή του έγινε στην αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου στην εορτή των τριών μεγάλων αυτών αγίων.

Πρωταρχικός σκοπός του χορού είναι η συμμετοχή και η άρτια ψαλμώδηση των ακολουθιών που τελούνται στο ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής κάθε Πέμπτη, αλλά και άλλες μέρες, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σειρά δεκαπέντε περίπου αρχαϊκών και μεταγενέστερων λειτουργιών και άλλων ακολουθιών. Με τον τρόπο αυτό έρχονται σε επαφή οι φοιτητές της Σχολής με την παράδοση και τον πλούτο της ορθόδοξης λατρειας και τους διάφορους λειτουργικούς τύπους και επιβεβαιώνεται η αδιάρρηκτη συνέχεια της λατρευτικής ζωής και της ευχαριστιακής προσφοράς των πιστών προς τον Τριαδικό Θεό.

Ωστόσο, εκτός από αυτό, και κατά τα πρότυπα των χορών ψαλτών της ιστορίας της ψαλτικής τέχνης, η Χορωδία ασκείται και παρουσιάζει σε ακολουθίες ή και σε σχετικές μουσικολογικές συνάξεις, εντός ή εκτός της Θεσσαλονίκης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη κορυφαίων εκκλησιαστικών μελοποιών. Είναι μια προσπάθεια σπουδής των μελών του χορού και παρουσίασης στο ευρύ κοινό των θησαυρών της πολύ σημαντικής αυτής εκκλησιαστικής-πολιτιστικής δημιουργίας και έκφρασης του ελληνορθόδοξου πολιτισμού, που αποδεδειγμένα σημάδεψε καιρία το παγκόσμιο μουσικό γίγνεσθαι ως ο μακροβιότερος γραπτός μουσικός πολιτισμός (από τον 9^ο αιώνα και εξής). Κυρίως όμως η δραστηριότητα της Χορωδίας-χορού ψαλτών της Θεολογικής Σχολής *Οι Τρεις Ιεράρχες* αποβλέπει στην ορθή - κατά την έννοια της υπεύθυνης εκκλησιαστικής διακονίας και της εκφραστικής και ιεροπρεπούς μουσικής επένδυσης του υμνογραφικού λόγου-προσομιλία των

πιστών με τον Τριαδικό Θεό, με την ικεσία, την παράκληση, την ευχαριστία και τη δοξολογία.

Η Χορωδία διευθύνεται από τον κ. Εμμανουήλ Γιαννόπουλο, διδάκτορα Βυζαντινής Μουσικολογίας-Ψαλτικής Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος διδάσκει και τα σχετικά επιλεγόμενα μαθήματα στο Τμήμα Θεολογίας της Σχολής.

ΣΤ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ-ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

α. Πανεπιστημιακό Ημερολόγιο - Αργίες

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

3. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.

4. Τα μαθήματα διακόπτονται από την παραμονή των Χριστουγέννων ως και τα Θεοφάνια, από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη από την Καθαρή Δευτέρα, από τη Μεγάλη Δευτέρα ως και την Κυριακή του Θωμά, την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών και την ημέρα των πρωτανικών εκλογών.

5. Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω γιορτές:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου

Την 17^η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου)

Την πρώτη Μαΐου

Της Αναλήψεως

Του Αγίου Πνεύματος

β. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7.6.1989

Η Σύγκλητος, έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤ' 5/27/20-10-1982, με την οποία ορίσθηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι., αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση του θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που συλλαμβάνεται φοιτητής να αντιγράφει, να επιβάλλουν ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδίκημα το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όπως πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ύστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα πρέπει να προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφής δημιουργούνται σε εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες να αντιμετωπίσουν συνολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκομένων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να προαχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής ατμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαραίδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

γ. Κανονισμός Γραπτών Εξετάσεων Τμήματος Θεολογίας

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά την διάρκεια της εξέτασως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών. Μπροστά τους υπάρχει μόνο η

κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτήρηση δεν είναι σκληρή και καταπιεστική. Είναι όμως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισώζονται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Η επιτήρηση γίνεται από τους καθηγητές όλων των βαθμίδων, τους Βοηθούς-Επιστημονικούς Συνεργάτες, τα μέλη του Ε.Τ.Ε.Π. και τους Ειδικούς Μεταπτυχιακούς Υποτρόφους του Τμήματος.

6. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετάσεων χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει ασχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

7. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας, επλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα και αποφασίζει για τη λύση παρομοίων προβλημάτων.

8. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων απαγορεύεται το κάπνισμα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	2310.99.6703
Τηλεφωνικό Κέντρο Πανεπιστημίου	2310.99.6000
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Γραμματεία	2310.99.2602
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Υγειονομική Υπηρεσία	2310.99.2642
Κεντρική Βιβλιοθήκη (Γραμματεία)	2310.99.5354
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	2310.99.2672
Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής	2310.99.6699
Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6931
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6980
Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6981-3
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6999
Κυλικείο Θεολογικής Σχολής	2310.221271 2310.99.6995

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Επ. Καθ.)	2310.664.056	2310.99.7033
Αναστασίου Ευάγγελος	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.6985
Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	(Καθ.)	2310.205.701	2310.99.6947
Αραμπατζής Χρήστος	(Επ. Καθ.)	2310.416.607	2310.99.7023
Ασλάνογλου-Βασιλειάδου Μαρίνα	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.537.587	2310.99.6949
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Λέκτ.)	2310.830.889	2310.99.1371
Βαλαής Διονύσιος	(Λέκτ.)		2310.99.7480

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Βασιλειάδης Πέτρος	(Καθ.)	2310.537.587	2310.99.693
Γρηγορόπουλος Ιωάννης	(Βοηθ.)	2310.813.335	2310.99.6966
Δήμου-Καπράλου Ευαγγελία	(Υπ. Γραμμ.)	2310.344.971	2310.99.6981
Ευαγγέλου Ηλίας	(Λέκτ.)		2310.99.1369
Ζαννετή Αργυρώ	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.441.445	2310.99.6959
Ζαχαρόπουλος Γεώργιος	(Βοηθ.)		2310.99.6950
Ζιάκα Αγγελική	(Λεκτ.)	23920.64161	2310.99.7919
Ιωαννίδης Φώτιος	(Επ. Καθ.)	2310.703.859	2310.99.6990
Καγιάρας Ηλίας	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.7042
Καζαμία-Τσέρνου Μαρία	(Επ. Καθ.)	2310.423.876	23.10.99.6998
Καϊμάκης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.437.967	2310.99.6935
π. Βασίλειος Καλλιακμάνης	(Καθ.)		2310.99.6972
Καπλάνη Ελισάβετ	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.6952
Κεσελόπουλος Ανέστης	(Καθ.)	2310.938.274	2310.99.6975
Κογκούλης Ιωάννης	(Καθ.)	2310.286.033	2310.99.6961
Κόλτσιου-Νικητά Άννα	(Επ. Καθ.)	2310.263.436	2310.99.7112
Κοντοστεργίου Δέσποινα	(Βοηθ.)		2310.99.6986
Κούκουρα Δήμητρα	(Αν. Καθ.)	6944.779737	2310.99.6978
Κουρεμπелές Γιάννης	(Λέκτ.)	2310.580.966	2310.99.7093
Κρουσουλοδής Νικόλαος	(Λέκτ.)	2310.440.839	2310.99.7029
Κυριατζή Αντωνία	(Ε.Ε.ΔΙ.Π.)	2310.281.814	2310.99.6941
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)	2310.939.305	2310.99.6936
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.7132
Μακραντωνάκη Μαρία	(Ε.Ε.ΔΙ.Π.)		2310.99.6979
Μαρτζέλος Γεώργιος	(Καθ.)	2310.434.316	2310.99.6956
Μητροπούλου-Μούρκα Βασιλική	(Λέκτ.)	2310.328.255	2310.99.7075
Μούρτζιος Ιωάννης	(Αν. Καθ.)	2310.422.056	2310.99.6997
Μπαζιωτοπούλου-Μαρτζέλου			
Δήμητρα	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.434.316	2310.99.6953
Μπουζιανός Ιωάννης	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.310.988	2310.99.6971

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Μιπρανώτου Αικατερίνη	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.212.842	2310.99.6690 2310.99.6691
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6970
Νικολαΐδου-Χατζηβασιλειάδου Αθ.	(Ε.Ε.ΔΙ.Π.)		2310.99.6628
Οικονόμου Ελένη	(Λέκτ.)	6978051014	2310.99.6966-7
Οικονόμου-			
Τριανταφυλλίδου Μαρία	(Γραμμ. Κοσμ.)		2310.99.6698
Οικονόμου Χρυσάνθη		2310.941.733	2310.99.6965
Παπαγεωργίου Νίκη	(Επ.Καθ.)	2310.244.456	2310.99.6973
Παυλίδου-Βαρνάβα Ελένη	(Γραμμ.)	2310.651.660	2310.99.6980
Παχής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		2310.99.6933
Πέτρου Ιωάννης	(Καθ.)	2310.811.221	2310.99.6974
Ροκά Παρασκευή	(Ε.Ε.ΔΙ.Π.)		2310.99.6954
Ρόσιος Νικόλαος	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.6938
Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)		2310.99.6958
Σκαλτοής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)	23210.23.848	2310.99.6657
π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης	(Επ. Καθ.)	2310.211.644	2310.99.7062
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Αν. Καθ.)	2310.347.573	2310.99.6977
Στράτου Αικατερίνη	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.662.755	2310.99.6976
Τοπσιδης Αναστάσιος	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6983
Τζήκα Γεωργία	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6961
Τσαρουχίδου Αλεξάνδρα	(Υπ. Βιβλιοθ.)		2310.99.6691
Τσελεγγίδης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.342.938	2310.99.6957
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Λέκτ.)	2310.450.504	2310.99.7478
Υφαντής Παναγιώτης	(Λέκτ.)		2310.99.6917
Φωτακίδου-Μπεναβίδου Γαρυφ.	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6982
Χατζούλη Γλυκερία	(Λέκτ.)	2310.273.252	2310.99.6944

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ (FAX)
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (E-MAIL)**

Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας		2310.99.6991	
Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης			
Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου			
και Βιάννου	(Καθ.)	2310.99.6947	
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Επ. Καθ.)	2310.99.7033	eamoir@theo.auth.gr
Αραμπατζής Χρήστος	(Επ. Καθ.)	2310.416.607	arab@theo.auth.gr
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Λέκτ.)	2310.99.6938	atmatz@theo.auth.gr
Βαλαής Διον.	(Λέκτ.)		dvalais@theo.auth.gr
Βασιλειάδης Πέτρος	(Καθ.)	2310.99.6938	pv@theo.auth.gr
Γρηγορόπουλος Ιωάννης	(Βοηθ.)	2310.813.335	ioigrig@theo.auth.gr
Ευαγγέλου Ηλίας	(Λέκτ.)	2310.99.1369	iliasev@theo.auth.gr
Ζιάκα Αγγελική	(Λέκτ.)	2310.99.6938	ziaka@theo.auth.gr
Ιωαννίδης Φώτιος	(Επ. Καθ.)	2310.99.6990	fioan@theo.auth.gr
Καϊμάκης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.99.6938	
π. Βασίλειος Καλλιακμάνης	(Καθ.)	2310.99.6972	
Κεσελόπουλος Ανέστης	(Καθ.)	2310.99.6975	
Κογκούλης Ιωάννης	(Καθ.)	2310.99.6961	kogoulis@theo.auth.gr
Κόλτσιου - Νικήτα Άννα	(Επ. Καθ.)	2310.99.6938	akolts@theo.auth.gr
Κοντοστεργίου Δέσποινα	(Βοηθός)	2310.99.6954	dkontos@theo.auth.gr
Κούκουρα Δήμητρα	(Αν. Καθ.)	2310.233.953	dimkou@theo.auth.gr
Κουρεμπελής Γιάννης	(Λέκτ.)		kourebe@theo.auth.gr
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)	2310.99.6938	mkon@theo.auth.gr
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)	6937604555	nikmag@itheo.auth.gr
			www.canonlaw.gr

Μαρτζέλος Γεώργιος	(Καθ.)	2310.99.6954	voyager@theo.auth.gr
Μητροπούλου Βασιλική	(Λέκτ.)	2310.99.7075	mitro@theo.auth.gr
Μούρτζιος Ιωάννης	(Αν. Καθ.)	2310.99.6938	
Μπρανιώτου Αικατερίνη	(ΕΤΕΠ)		braniot@past.auth.gr
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nmyridis@theo.auth.gr
Νικολαΐδου- Χατζηβασιλειάδου Αθ.	(Ε.Ε.ΔΙ.Π.)	2310.99.66.36	
Οικονόμου Ελένη	(Λέκτ.)		eleloik@theo.auth.gr
Παυλίδου-Βαρνάβα Ελένη	(Γραμμ.)	2310.99.6991	
Παπαγεωργίου Νίκη	(Επ. Καθ.)		nipap@theo.auth.gr
Παχής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)	2310.99.6938	pachisp@otenet.gr
Πέτρου Ιωάννης	(Καθ.)	2310.99.6976	ipet@theo.auth.gr
Ρόσιος Νικόλαος	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.99.6938	nrosios@theo.auth.gr
Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)	2310.99.6958	
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)	2310.99.6657	
π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης	(Επ. Καθ.)	2310.99.6938	skiad@theo.auth.gr
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Αν. Καθ.)	2310.99.6977	stamchr@theo.auth.gr
Τσελεγγίδης Δημήτριος	(Καθ.)	2310.99.6957	tseleng@theo.auth.gr
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Λέκτ.)	2310.99.7478	stsompa@theo.auth.gr
Υφαντής Παναγιώτης	(Λέκτ.)		yfantisp@yahoo.gr
Χατζούλη Γλυκερία	(Λέκτ.)		glychatz@theo.auth.gr